THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

Residence 32 Greenwood Ave

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
Išeina kas Pětnyčia. Leidžia
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SĄJUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 42. **Philadelphia, Pa., 20 d. Spalio (October), 1911 m** **Metas VII**

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

Stasiulevičius Politiškoji mašina 501
Purvis Tikroji klausimo pusė 502
Jakštys Da apie Philad. Em. Sąjungą 503
Valiulis Referatas apie Am. kalėjimus 504
Socijalizmo A-B-C 505
Barabošius Lytiškoji etika 506
APŽVALGA 507
AMERIKA 507
UŽSIENIS 508
KORESPONDENCIJOS 509
BELETRISTIKA.
Stasiulevičius Sapnas Izaoko ir Aristotelio 510
SĄJUNGOS REIKALAI 511

THE LITHUANIAN WEEKLY **„KOVA"** PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE
Lithuanian Socialist Federation of America
K. ČEKAS, Editor —:o:— A. ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse svietc	
One year	$2.00	Vieniems metams	$2.00
Six months	1.00	Šešiems mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50
ADVERTISEMENT RATES ON APLICATION.		APGARSINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.	

"KOVA"
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražus prie laikrodelio socijalistiškas reteželis su globu, brolišką sveikinančios dvi rankos arba su švyturiu ir socijalistišku parašu. Preke už vieną 25c.

Socijalistiški ženkleliai visokiu gatunku: paprasti—preke 5c, paauksuoti—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuošimtis. Reikalaudami siuskit pinigus kraso ženklelials arba Money Orderiu. "Kovos" Administracija.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš carišką valdžią. Paveikslo didumas 14X16 colių, prekė su prisiuntimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Jį parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbiniukų klesos revoliucijonišką mintis.

Norintiejie turėt šį paveikslą kreipkitės į **"Kovos" Administraciją.**

Platinti 'Kovą'-pelnas

NEABEJOJAME, kad **kiekvienas draugas**, prigulintis prie Lietuvių Socijalistų Sąjungos, tos vienintelės lietuvių darbininkų organizacijos Amerikoje, kuri pasiskyrė sau už tikslą skleisti į skriaudžiamų darbininkų minią socijalizmo idėją ir nori kokiu nors būdu prisidėti prie to prakilnaus, idėališko ir daug pasišventimo reikalaujančio darbo.

Skleisti socijalizmo idėją galima įvairiais budais. Bet parankiausiai yra — *platinant «K O V Ą»*. Dabar, kuomet *«K O V A»* — drąsiai galima sakyti — *pilnai atsako savo tikslui*, butina pereiga kiekvieno sąjungiečio yra platinti ją.

Tam atsirado puiki proga. Pagal nutarimą P. K-to, «KOVOS» administracija išleido tam tikras *Prenumeratos Kortas*. Tos kortos parduodamos *kiekvieną po 25 c.* Bet platinimui pirkti reikia nemažiau kaip už **$1,00,** o už tai gaunama *penkias* kortas. Tokiu budu platintojas *pelno 25 centus.* Už *vieną* prenumeratos kortą »*KOVA*» siunčiama *šešias sanvaites.*

Panašiai platina savo laikraščius ir kitų tautų socijalistiškos organizacijos. Tai kodėl gi ir męs negalime panašiai daryti? Toks darbas atneš daug naudos Lietuvių Socijalistų Sąjungai, mums patiems ir liaudžiai. Bandykim pasidarbuoti.

Draugai! Nuoširdžiai kviečia Jus «KOVOS» administracija, vardan mųsų prakilnaus ir didelio darbo, *tuojau* užsisakyti *Prenumeratos Kortas* ir progai pasitaikius, pardavinėti ir platinti «KOVĄ», o sykiu ir socijalizmo idėją.

"KOVA", 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Dr Ignotas Stankus

Bell Telephone Dickinson 3757 w.

Dėl daktariškos rodos galima atsišaukti pas Dr. Ign. Stankų per telefoną ar laišku ir iš kitų šteitų, taipgi Kanados.

— Vienatinis tikras daktaras-lietuvis Philadelphijoj —

Jis yra pabaigęs augščiausius ir jau paskutinius daktariškus mokslus. Buvo miestavu daktaru mieste Indianopolis Mokėsi ir praktikavojo *The New York Post Graguate Medical School and Hospital.* Visi jo paliudijimai išstatyti yra ofise, kur kiekvienas a silankęs gali juos matyti.

Dabar įrengė savo locną ligonbutį Philadelphijoj ir tame paciame name padirbo puikią *medikališką kliniką* su laboratorija, elektriškas mašinas ir aptieką su geriausioms gydu lėms. Čia visi ligoniai atranda teisingą pagelbą, išsigydo ir palieka sveiki. Štai ką liudija patys ligoniai:

,,Nuo visokių spuogų ir išbėrimų, ant veido ir kaklo ir viso kūno. taipogi nuo kitu odos ir kraujo ligų, nera geresnio daktaro, kaip Dr. I Stankus. Daug daktarų atlankiau, bet nei vienas negalėjo išgydyti.'' Taip kalba Jos. Švilpa, 1011 Carlton St Philadelphia, Pa.

Dr. Ig. Stankus.

,,Šiuomi viešai išr iškiu savo širdingą padėką Dr. Stankui už išgydymą nervų ligu ir sugražinimą vyriškumo, kuriu kiti daktarai atsisakė išgydyti. I visiems su slaptomis ligomis patariu kreiptis pas dr. Ig. Stankų, o nepasigailėsite savo žygio.

A. Zmudzen, Salem, Mass 57 Pingree St.

GARBUS DAKTARE: neišrandu žodžiu p dėkavojimu Tamistui už išgydyma skaudėjimo šonuo e ir po širdies gėlimo strėnų ir skausmingų mėnesinių, kurių kiti visi daktarai neapsiėmė gydyti. Bet Tamistos operacija kaip ranka atėme kentėjimą nuo manęs Ela Mažinacky 1325 S. Front St., Phila

John Akuotaitis, Montreal, Que. Canada, rašo: ,,Meilutis gydytojau — Šešta diena, kaip gavau nuo Tamstos liekarstas ir vartoju sulyg užrašo, jau negaliu atsidėkoti Tamstai iš džiaugsmo da tik pusę liekarstu sunadojau bet jau visas sustiprėjau ir b igiu gyti. Daugiau neturiu ką rašyti: nes jau nereikalauju daktariškos pagelbos. Ta įkiri ligą, kuri taip daug prikankino mane ir kurią kiti daktarai laikė už neišgydoma, dabar jau baigia gyti. Ačių Tamstoms už pigų ir greitą išgydymą.''

Išgydau pasekmingai ir ant visados nuo:

reumatizmo, skaudėjima šonų, sanarių kaulų, strėnų, koju, pečių, nuo visokių kraujo ligu užkrečiamu lytišku ligų, triperį, šankerį sifilį. užk etėjimą ir nedirbimą viduriu, išbėrimą, niežėjimą ir augimą ant veido ir kūno visokių spuogu, dedervinių ir slinkimą plauku, galvos skaudėma, širdies, inkstu, kepenų ir plaučių ligas. visokias nervų ligas neuralgiją, drebėjimą sanariu, greitą s pykima, negalėjima miegot ir išgastį, greitą pailsima, sunkų kvėpavima. peršalimo slogas ir nusilpnėjima sveikatos, visokias moterų ligas skausmingų ir nelegulerišk mėnesinių tekėjima ir gumbo Išgydau su operacija ruptura, apendesitis, vėžį. skilvye augančius akmenis visokius skadulius, guzus (tumors), kepenų, inkstų ir pūslės Darau operacijas ant gyslų kaulų nervų, smegnų, moterų ir vyrų gimdančių organų, pritrauktas kojas ir rankas atitaisau ir padarau sveikas. Taipgi d ro operacijas ant nosies, akių ir gorkes.

Dr Ignatius Stankus, M. D. **1220 So. Broad Street,** Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4, ir nuo 6 iki 8 vakare Šventadieniaisnuo 1 iki 5 popiet.

FIVE BROTHERS'

Pipe Smoking

TOBACCO

Rūkytojams pypkių geriausias vartoti pjaustytas tabakas «**Five Brothers**» galima gauti pirkt kiekvienoj krautuvėj.

5 ir 10 centu pakelis.

The American Tobacco Co.

M.Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

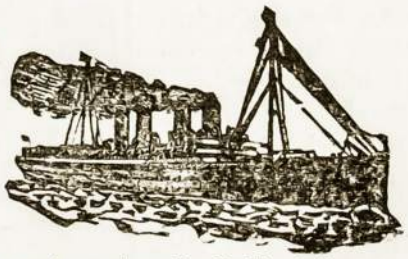

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Dr. KOLER, LIETUVIS GYDYTOJAS

Yra tai vienatinis gydytojas Pittsburge, diplomuotas Varšavoj, kuris turi suvirš 15 metų išbandymo gydyme visokių ligų. Išgydo visokias ligas, nepaisant iš kokios priežasties paeina, kaipo tai: Naktinius Trotijimus Sėklos, Syfilio, Triperio, Vyriškos pajiegos, taipgi gydo Savvališkas ligas. Jojo specijališkumas yra gydymas užsenėjusias ligas Nervų, Reumatizmo, Plauči uždegimo, Nupuolės silpnybės ir Kraujo nubėgimą. Užsenėjusias ligas kad ir nuo tėvų paeinančias. Per laiškus negydau.

Dr KOLER 638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
Adinos: nuo 9 iki 5 vakare. Nedėlioj nuo 9 iki 4 p.p.

PARANKIAUSIAS DARBO ZMONEMS LAIKRAŠTIS **"RANKPELNIS"**

Leidžiamas L.S.S. Didžiojoj Britanijoj. Eina kas 2 savaiti. "RANKPELNIS" stovedamas ant darbininkiškujų reikalų sargybos, rupinasi suteikti žinias apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. "RANKPELNYJE" tilpsta apart žinių ir moksliški straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šitą skyrių rašo įžymesniejie Europos lietuvių rašejai. "RANKPELNIO" kaina: metam $1.00 pusei metų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laiškus reikia siųsti šiuo adresu:

„Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažiūrėti įdėkite stampą už 2c.

KOVOS Agentai.

K DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
A.L.REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
A. J. NERIS Box 195 Easton, Pa

Politiškoji mašina.

YRA tik išimtinas laikas, kuris priverčia turčių kliasą gerintis darbininkams. Tas atsitinka perijodiškai — prieš rinkimus valdininkų. Turčių kliasai reikalinga politiškoji spėka — kad apginti savo interesus. Respublikose, kaip ve ir Amerikoj, kur be liaudies balso negalima įgyti jokią svarbesnę politišką vietą, — tokiose šalyse turčių kliasa noroms-nenoroms kartkarčiais turi eiti prie žmonių-liaudies ir maldauti liaudies balso. Prieš rinkimus turčių kliasa eina prie liaudies; po rinkimų liaudis eina prie turčių kliasos; prieš rinkimus turčių kliasa maldauja liaudies balso; po rinkimų liaudis maldauja turčių kliasos apgynimo, vadinas, apgynimo nuo turčių kliasos.

Praeina rinkimai — ir liaudis pamato, kaip turčiai moka nuo savęs liaudį «apginti». Privesiu pavyzdį iš West Moreland pavieto, Penn'a, kalnakasių straiko, Amerikoje. Kuomet 1 balandžio 1910 m. minėto pavieto darbininkai, negalėdami panešti jungo, kokį jiems Anglių trustas buvo uždėjęs, išėjo straikuoti, kad tuomi savo pusbadį gyvenimą pagerinti, tad anglių magnatai kaip matai pasirupino sau apsaugą, vadinamą valstijos kazokais.

To pavieto kalnakasiai, iš visų pusių paniekinti ir apdaužyti, galop kreipėsi, prašydami užtarimo, pas vienatinį ir tikrą savo draugą įstatymdavystėje, socijalistą J.H.Maurer. Savo laiške, tarp kitko, jie sako:

«Pribuvus valstijiniams kazokams į Madison miestelį, anglių kompanija tuojaus iškėlė jiems puotą: nugirdė, priėsdino, ir, galop, apginklavus šautuvais, revolveriais ir lazdomis bei bilėmis, paleido medžioti po straikuojančių darbininkų grinčias. Iš tos kazokiškos medžioklės buvo šios pasekmės: Įsigriovę grinčiosna, tie žvėrįs žmogiškame kailyj sudaužė sudynus ir kas tik radosi; išmėtė ant gatvių visus naminius baldus ir ten sulaužė — ir dieve saugok, jei kuris iš darbininkų bandė protestuoti prieš tokį žvėrišką darbą: tokį primušę lig pačios besąmonės ir nugabeno į kalėjimą. Tuli darbininkai da bandė pasiskųsti valdžiai — ir kurie tik padavė skundą, kad valdžia juos apsaugotų nuo savo gončų — visus valdžia apsaugojo... nuo savęs ir patupdė cipėn».

Trumpumas vietos neleidžia aprašyti visą istoriją tosios darbininkų kovos su savo išnaudotojais W.Moreland paviete. Tačiaus vienas paveikslėlis nebus pro šalį paminėti. Pennsylvanijos Constabulary'j skaitome:

«Pereitą vasarą du kazokai automobiliuje atvažiavo į Herminie. Iššoko iš automobiliaus, įsilaužė į krautuvę, sumušė nekaltą žmogų, apvertė vežimėlį ir išmetė ant žemės kudikį; bjauriai sumušė moteriškę; paskui įsilaužė į nuošalinį kambarį ir ten, radę seną žmogų, sudaužė jam galvą, sumušė jį ir da paskui, ant ryto jaus, atvažiavo ir tą senelį paėmę nuvežė kalėjiman ir pasodino ant 60 dienų».

Nors tai trumpa ištrauka iš lapų tos kruvinos istorijos — istorijos kovos darbo su kapitalu, — tačiaus ir tas jau turėtų aiškiai parodyti balsuotojams, kaip gražiai juos «apsaugoja» jų išrinktoji valdžia ir kokį jie «užtarimą» gauna nuo tų žmonių, kurie tik prieš rinkimus yra darbininkų draugais.

Prieš rinkimus turčių kliasa primanius viską padarytų, apart nulipimo nuo skurdžių žmonių nugaros, by tik sufabrikavus smegenis tų, kurie turi tik vienatinį įrankį apsigynimui savęs — įrankį, vadinamą balsavimo teise.

Taip, prieš nominacijas (Primary election) viršininkų į Luzerne pav., Pa., valdvietes, kas įvyko 30 rugsėjo š.m., viens kandidatas net $25 «paaukavo labdarystei» — nupirkimui ko-ten tulam kasyklose sužeistam darbininkui. Tą buržuaziški laikraščiai labai išgyrė. Gi savaitė ar dvi prieš tai tie patįs laikraščiai rašė, kad šiuo «gerovės» laiku Hazleton'e, Pa., viens darbininkas badu numirė! Ir numirė todėl, kad jau buvo persenas dirbti — visas jo spėkas buvo jau prarijus kapitalistiška gerklė.

Tad ve, graužk, šunie, kaulą, kuomet ponas jau mėsą suėdė. Te tau almužną $25, kuomet pono paties ar jo sėbrų pelno dėlei tave sutrynė kasyklose, o viens tau panašus nustipo iš tos-pat priežasties.

Politikieriai savu laiku moka prieiti prie žmonių. Minėtame Luzerne paviete jie paleido darban visą savo politiškąją mašiną, kad tik pasekmingiau sufabrikuoti smegenis balsuotojų. Kaip tuli laikraščiai sąprotauja, tai prieš rinkimus pelnė ar tik nedaugiausia Popieros trustas. Kandidatai įvairiais spausdintais cirkuliarais aplipino kiekvieną stulpą, sieną, medį, langą... Sakoma, kad 60 tonų taip vadinamos card-board popieros tapo atgabenta pas Wilkes Barre'ių spaustuvininkus, kurie politikieriams spausdino visokius apskelbimus. Viena Philadelphijos popieros kompanija, kuomet jau galutinai ištuštino savo magaziną, nurašė sekančio turinio laišką vienam Wilkes Barre'ių spaustuvininkui: «Ką, po šimts, jūs veikiate su ta card-board popiera? Kad išpildyti jusų apstelfavimą, męs kuo-greičiausia turėjom telegrafuoti vienai popierų išdirbystei net į Maryland. Aš nežinau, ar męs į laiką galėsime pristatyti, bet darysime, kaip geriausia galima».

Prieš balsavimus smuklėse taipgi keliama dideli baliai. Balsuotojams «dykai» tiek pilama gerklėsna alkoholiaus nuodų, kad šie, pagalios, neišmano nei kokius paguodonės žodžius pakišti ponams politikieriams. Smuklininkai, su mažu išėmimu, irgi yra geri šriubai tos politiškos mašinos: Jie taipgi suvaro tinklan nemažą skaičių balsuotojų. Žinoma, nieko veltui nedirba... politikieriai už viską apmoka.

Tulam kandidatui prieš-nominacijinės lėšos pasidarė sekančios:

340 taip vad. pollmen po $5 kiekvienam	$1,700,00
315 saugotojų po $3	$945,00
Laikraščiams už apskelbimus	$800,00
Kišeninės kvitelės	$224,00
Spausdinti cirkuliarai	$40,00
Už mėtymą apsk. 2 vyram už 18 dienų po $3 į dieną	$108,00
Išlaidos dviejų vyrų po $8 kasdien	$144,00
Krasos ženkleliai	$23,00
Samdymas automobilių ir karietų	$160,00
Tikietų į balius etc	$61,00
«Labdarystė»	$91,00
Įvairios išlaidos, «draugiškos sesijos» etc	$300,00
Teatro tikietai 8 ypatoms	$8,00
Viso	$4,600,00

Luzerne pav. prieš-nominacijinėje kampanijoje, abelnai imant, kiekvienas kandidatas praleido kasdien po $5. Tas reiškia, jog, paėmus kartu išlaidas visų kandidatų į šio pav. urėdus, jų dieninės išlaidos pasidaro $25,000. Kadangi tokios išlaidos jau nuo dviejų savaičių prieš balsavimus tęsėsi, tad dviejų savaičių išlaidos yra $300,000. Iki dviejų savaičių prieš nominacijas, pagalaikraščio *Daily Standard* sąprotavimą, išleista apie $150,000. Tad viso politiškoji mašina suėdė «tik» $450,000.

Nereikia statyti klausimą, iš kur politikieriai tuos pinigus gavo. Tą kiekvienas žino. Tik štai, ar balsuotojai numano, kodėl, vien kad pavieto urėdus gauti, politikieriai yra tokie «duosnųs» ir saujomis pinigus barsto į pabalusias nuo alkoholio balsuotojų akis? Atsakymas lengvas: kad paskui, likę viršininkais, galėtu trigubai atsiimti «savo išlaidas». O kas tas «išlaidas» uždengs? Gi patįs balsuotojai!

Balsuotojai, daugumoj darbininkai, tai (atleiskite už išsitarimą) paprastas tavoras, kurį turčių kliasa perka ir parduoda kaip ekonomiškoj, taip ir politiškoj rinkoj. Agentais tokio pardavinėjimo darbininkų politiškoje rinkoje bene tik nebus gabiausi patri-

jotiški laikraščiai. Kaip minėtas laikraštis *Daily Standard* giria si, tai tie kandidatai, kurie mažiau «išsikaštavo» ant alkoholiaus, o daugiau užmokėjo «tautiškiems» laikraščiams už apskelbimus, «apturėjo geriausias pasekmes». Iš to jau aišku, kad buržuaziški laikraščiai yra geriausiais šriubais politiškosios mašinos ir kartu gabiausiais pardavikais darbininkų kliasos. Kas gi daugiausia re mia tuos laikrašcius? Lai balsuotojas pats atsako.

Akyvaizdoje to viso noroms-nenoroms veržiasi klausimas: ar ilgai da darbininkai duosis save mulkinti politiškiems mekleriams? Ar ilgai da jie bus *perkamais ir parduodamais gyvuliais?* Ar ilgai da politiškoji mašina fabrikuos jųjų smegenis?

Dauguma maž-daug praregėjusių darbininkų bandė jieškoti užtarimo pas «reformatorius»; bet pasirodė, kad «reformatoriai» yra akcijonieriais (šėrininkais) dabartinės politiškosios mašinos. Kaikurie ėjo klaustis rodos pas kunigą, bet pasirodė, kad kunigija yra šriubu tosios mašinos. Ant galo, įpuolė desperacijon visi tie, kurie pažino politikierių suktybes, kadangi nerado gyduolės tai bjauriai žaizdai išgydyti. Ir neras tos gyduolės, pakol jos jieškos pas šiandieninės systemos užtarėjus.

Tik Socijalistų Partija žiuri su vilčia į ateitį. Tik ji viena panaikins *pirkimo ir pardavimo rinkas* politikoje ir ekonomijoje. Tik ji viena padarys galą politiškaijai mašinai. Kas gi nenorėtų but sąnariu tosios partijos? Jei bent tik tas, kurs daugiau nieko nemato, apart galo savo nosies.

J.Stasiulevičius.

TIKROJI PUSE KLAUSIMO.

Kovos N41 š.m. drg. A.Atgaja kritikuoja mano nuomonę linkui pašalpinės organizacijos. Kritika gyvuose gyvenimo klausimuose — labai geras dalykas: apšviečia klausimą iš visų pusių. Argumentai esti pastatomi iš abiejų pusių ir tas, kurio argumentai esti be vertės, pamato savo klaidą.

Kitaip, vienok, yra su drg. Atgaja, kuris išanksto pasako, kad jokie faktai pašalpinės organizacijos klausime nepermainys jo nuomonės link to klausimo; sako: «...autorius kritikuojamo straipsnio ir daugelis kitų socijalistų *man prirodys kitų tautų socijalistų sutvertas pašalpines organizacijas, ir net gerai gyvuojančias.* Vienok ir tai aš busiu toks *atkaklus ir tvirtinsiu, kad kapitalistai jąs organizuoja*, o tie socijalistai, kurie organizuoja panašias organizacijas, padaro naują plytą į kapitalistiško surėdymo sieną. Tokiam mano tvirtinimui yra daug pamatų». (Pabriežimai mano. A.Purvis.). Taipgi jis sako, kad pavyzdžiui kiti nurodys jam Amerikoje tvirtai susiorganizavusį «Workingmen's Circle», kuris stovi ant kliasų kovos pamatų ir prigelbsti griaut kapitalistiškąją tvarką ir sykiu ekonomiškai sušelpia savo narius· Vienok drg. Atgaja sako, «kad viskas tas labai abejotina» jam. Reiškia, rodyk jam gražiame dienos laike, pav., gyvą krutantį žmogų, vienok Atgaja abejos, ar tai tikrai žmogus ir, jei jis pradės tvirtinti, kad tai tik vandens stulpas, tai visi pertikrinimai, kad tai žmogus, liks be pasekmių, nes tai nesutinka su Atgajos išvedimais.

Drg. Atgaja savo straipsnyje nori žiurėti į dalyką iš taško grynųjų, arba kairiųjų socijalistų, kurie uoliai, be jokių blaškimųsi, laikosi socijalistų programo. Vienok iš drg. Atgajos išeina ir geras dešinysis, į kompromisus (taikymąsi) einantis socijalistas. Paimkime vietą, kur jis bando sumušti mano pavyzdį kas link gerai medžiagiškai aprupintos kariumenės veikimo nuoseklumo. Ten drg. Atgaja, nurodydamas priežastį, dėlei kurios tokia kariumenė ištikimai tarnauja išnaudotojų kliasai, pasako, kad kariumenė puikiau užsilaiko ir geriau atlieka savo darbą, kada ji geriau užlaikoma. Jis sako: ...«Suprantama, ir aš ir visi socijalistai to norėtų, kad ir antroji (darbininkų) armija butų šelpiama per tuos, kuriems ji dirba, t.y. per kapitalistus». Čion išeina, kad drg. A. sutinka bičiuoliuoties su kapitalistais, byle tik jie socijalistus šelptų, kaip kareivius! Tokios nuomonės socijalisto, turbut, nei vieno nerasi, nors Atgaja ir sako, kad visi socijalistai tokie. Ne, socijalistai reikalauja to, kas darbininkų kliasai priguli, neužsiganėdina trupiniais nuo priešingos kliasos stalo, ką keliomis eilutėmis žemiau pats Atg. pasmerkia. Taigi pats sau priešinasi.

Vienok keisčiausias dalykas yra tas, kad Atgaja sako, buk aš savitarpiniam susišelpimui priduodu «rolę žmonijos išganytojo». Kitoj gi vietoje perstato dalyką taip, buk aš visai užmirštu apie tai, jog panaikintinos yra sužeidimo priežastis, o vien tik rupinuos apie pasekmių glostymą. Štai ką drg. Atgaja sako: «Tikroji priežastis sužeidimo ir kas jį (darbininką. A.P.) turi sušelpti, visai užmiršta. Užmiršta užtai, kad yra sutvertos sušelpimui organizacijos!» Iš kur Atg. tą ištraukė? Aš to niekad nesakiau ir neturiu tokios reformatoriškos minties; čion yra grynas Atg. išmislas.

Tai tiek apie drg Atg. kritikavimo pamatus. Dabar pažvelgsime į tai, ar ištikro pašalpinė organizacija yra kenksminga socijalistiškam judėjimui.

Visupirma pažvelgsime į drg. Atg. argumentus. Jis «darodo», kad pašalpinė organizacija netik ką atsakančiai nesušelpia, bet da nuskriaudžia, nes ji neatmoka to, kiek nariai į jas įmoka. Kaipo pavyzdį, priveda žmogų, kuris dešimtį metų prigulėjo prie paš. draugijos, niekad nesirgęs, bet tik galų-gale netenka kojos, vienok į keturias savaites jam koją sugydo taip, kad jis daugiau pašalpos jau negauna. Taigi jis į dešimtį metų gauna pašalpą tik keturioms savaitėms, o likę jo įmokėti pinigai lieka organizacijos ižde. Argi ištikro taip puikiai dalykai yra tikrume? Kiekvienas žino, kad ne. Tiktai Atg. vienas pamiršta, geriau pasakius, nenori atsiminti, kad labai mažai yra tokių, kurie dešimties metų bėgyje nesirgtų nei sykio ir kad kojos nupjovimas ir sugydymas negalimas į keturias savaites; jis taipgi neįma atidon, kad nelaimingieji panašių organizacijų esti šelpiami netik laike gydymo, bet ir ilgai po tam, tankiausia iki mirčiai. Pagalios, juk prigulima prie pašalpinės organizacijos ne dėl to, kad butinai jau turėtum sirgti, bet kad rupestis apie rytdieną nebutų tokia didelė, kad, nelaimei atsitikus, nebutum išmestas ant gatvės. O esant mažiau rupesties, žmogus turi daugiau liuoso laiko, ką ir gali sunaudoti apsišvietimui.

Taipgi Atgajos prirodinėjama, kad nevisi darbininkai, dėlei stokos ištekliaus, gali prigulėti prie pašalpinės organizacijos. Tas neišlaiko kritikos: juk, prigulint ir į socijalistų organizaciją, reikia mokėti mokestį; pas lietuvius, tiesa, ta mokestis labai maža — 25c. į mėn., bet kitų tautų socijalistai moka net po 40c. ir da daugiau, pav., latviai Amerikoje. Jei jau dėl stokos ištekliaus negalima prigulėti prie paš. organizacijos, tai išeitų, kad ir prie kitų organizacijų negalima butų prigulėti, nors ir socijalistiškų.

Dabar pažvelgsime į Atg. «argumentus», dėlei kurių, anot jo, «pašalpinė organizacija yra tvirčiausiu ramsčiu kapitalistiškojo surėdymo». Kaipo pirmą darodymą tam, priveda, kad jos sušelpia «vientik pseudo-daktarus, pseudo-advokatus, graborius, kunigus» ir panašiai. Juokai — rodosi, kad, sulig Atg. išvadžiojimų, jei nebutų pašalpinių organizacijų, tuomet nei tų *pseudo*-profesijonalų nebutų; o kita, juk ir tie, kurie nepriguli prie pašalpinių organizacijų, irgi serga, provojasi ir miršta; reiškia, ir jie taipjau neapsieina be tų daktarų, advokatų ir graborių. Kaipo antrą pri rodymą kenksmingumo paš. org., priveda tą, kad ir kunigai jas organizuoja. Jei jau remtis ant to, tai ir jokia partija negali but gera — juk kunigija ir partijas organizuoja! Vienok męs, budami socijalistais, neatsisakome nuo organizavimo partijos. Neatsisakome todėl, kad męs žinome, jog partijos gerumas ar blogumas paeina nuo to, iš ko ji susideda ir kokis yra jos tikslas, o ne nuo to, kad tuli atžagareiviai panašiais budais irgi savo darbą veikia. Trečias ir neva didžiausias prirodymas, kad paš. org. remia kapi-

talizmą, yra šloki: pašalpinės organizacijos «gyvuoja ir auga kas dien vis tvirtyn, o sykiu darbininkų padėjimas eina blogyn». Matomai, drg. Atg. istorijos bėgio visai nepažįsta Nesupranta net to, kad kapitalo koncentracija vienoje kliasoje priverčia, per subankrutijimą smulkiosios buržuazijos, vis dauginties beturčiams, o ne organizuotoji išdirbystė drauge su kapitalistų savitarpine konkurencija priverčia darbininkų kliasai likti vis blogesniame padėjime. Taigi čion ne paš. organizacijos kaltos. Jeigu jau jos tame butų kaltos, tai socijalistų partijas irgi butų galima kaltinti, nes jos irgi eina vis tvirtyn, o darbininkų padėjimas blogyn. Na, ar ne taip dalykai ištikrųjų yra? Žinoma, kad taip, vienok negalima už tai kaltinti nei socijalistų partijų, nei pašalpinių organizacijų. Užteks to argumentų naikinimo. Pereisime prie darodymo, kad paš. organizacijas, suorganizuotos susipratusių darbininkų, nestovi skersai kelio socijalistiškam judėjimui, bet da jam ir prigelbsti.

Męs žinome, kad darbininkai šiame kapitalizmo surėdyme yra skriaudžiami. Tie žmonės, kurie rupinasi darbininkų kliasos išliuosavimu, yra susiorganizavę į organizacijas, vadinamas socijalistų partijomis. Jos stengiasi darbininkams apšviesti tikrąjį dalykų stovį, parodyti jų vargingo padėjimo ir viso pikto priežastį. Darbininkai, kurie pamato tą, lieka naujosios idėjos pasekėjais-socijalistais. Bet socijalistų partijos nuo seniai patėmijo, kad užvis sunkiau yra pertikrinti tuos darbininkus, kurie randasi užvis blogesniame padėjime. Jiems visai neapeina ir net jie negali suprasti apie busimo surėdymo naudingumą; nesupranta jie dėlto, kad jie nemato tame jokios išeigos iš savo tuomlaikinio padėjimo. Socijalistai todėl netik reikalauja panaikinimo kapitalizmo, bet ir tuojaus pagerinimo darbininkų padėjimo, idant darbininkai turėtų geresnį gyvenimą, mažiau rupesčio ir daugiau laiko savo apsišvietimui.

Socijalistai taipgi pripažįsta, kad ir įėjimas į grynai ekonomines organizacijas, kaip va, unijas ir pašalpines organizacijas yra naudingas ir jos reikalingos, ir ypatingai reikalingos tose šalyse, kur socijalistų partija da neturi pajiegos iškovoti susirgusiųjų ir sužeistųjų aprupinimą iš valdžios. Tose šalyse socijalistai tiesiog organizuoja tokias darbininkų susišelpimo draugijas. Ir pagalios socijalistams kitokios išeigos nėra, jei nori darbininkų kliasos padėjimą palengvinti. Drg. Atg sako, kad socijalistų programas aprėpia darbininkų reikalus ir užtat nėra reikalo organizuoti organizaciją, kuri vieną arba kitą punktą soc. programo vykdytų gyvenime. Taigi, sulig Atg. nuomonę, jei socijalistų programe yra pasakyta, kad reikalaujame iš valdžios darbininkų aprupinimo laike ligos, tai jau darbininkams nereik daugiau rupintis, nes socijalistų programe juk tas yra. Tokį dalyką gali Atg. pasakyti tik tokiems, kurie tikėtų į tokius stebuklus, kad žmonės nesirgs, nemirs ir nevargs, pakol socijalistai įvykdys savo programą gyvenime. Vienok dalykai tikrume yra taip, kaip męs juos matome kasdieniniame gyvenime. Žmonės skursta, serga ir miršta ir lieka be jokios pagelbos, jei nepriguli prie paš. org-jų. Tadgi, jei darbininkas nenori ligoje likti neaprupintu ir mirti ne savo laiku, kuomet da tebegyvena kapitalizmo laikuose, kuomet socijalistų partija nėra iškovojusi užlaikymą laike ligos iš kapitalistų kliasos, tai vienintėlė išeiga yra *patiems save susišelpti*. Da vienas dalykas — socijalistų programe yra pasakyta, kad reikalaujame darbininkui pilno atlyginimo už jo atliktą darbą, bet pakol socijalistai nėra panaikinę šį surėdymą, patol ir darbininkams mokama nepilna mokestis. Pagal Atg. išvedimą, jie neturėtų dirbti, nes negauna to, kas pasakoma socijalistų programe!

Drg. Atgaja taipgi sau nori įsipasakotį, kad sergančių darbininkų aprupinimas nepriklauso prie ekonominės kovos. Jei jau taip, tai visos darbo unijos neužsiima ekonomine kova, nes ir jos užsiima šelpimu savo sergančių ir pasenusių narių. Darodymui, kad netik keli socijalistų teoretikai, bet visas tarptautinis socijalizmas pripažįsta, jog pašalpinės organizacijos veda dalį ekonominės kovos, tai Atgaja gali pasižiurėti į tai, kaip Suv. Valstijų socijalistai atsineša į «Workingmen's Circle», «Sick & Death Benefit Fund» ir panašias organizacijas; kaip Anglijos socijalistai atsineša į taip vadinamas «Friendly Societies»; — Francijos, Belgijos ir Šveicarijos į «Societes de Secours Mutuels»; — Vokietijos ir Austrijos į «Kranken-Kasse» ir tt. Žinoma, yra ir kunigų suorganizuotų paš. organizacijų, kurios veda aštrią kovą prieš socijalistus, bet tai tas nereiškia, kaip jau anksčiau nurodžiau, kad tai visos pašalpinės org-jos butų kenksmingos.

Užbaigiant, turiu priminti tą, jog aš į organizavimą paš. org. tarpe lietuvių žvelgiu, kaip į būdą, kuris mums padėtų musų kovoje už socijalizmą, ir socijalistai į panašias paš. org. žiuri, kaipo į prigelbėtojas, o ne kaipo į svarbiausią faktorių išliuosavimui darbininkų kliasos, kaip kad Atgaja man nori primesti. Ant galo, Paš. Org-cijos susitvėrimas pas mus yra neišvengtinu, nors tuli «socijalistiški» gaivalai ir visas nacijonalistų ir kunigų burys tam priešintųsi. Paš. Org. susitvers ir musų socijalistų pareiga yra, kad tik ta organizaciją nebutų atžagareiviška, bet neštų socijalizmui naudą.

A. Purvis.

Da apie Philadelphijos Emigrantu Sajunga.

«Kovos» skaitytojai matė «Kovos» nr. 35 straipsnį «Šalin su monkey bizniu», kur buvo pasakyta, jog E. Sąjungoj pirmutinis vadovas yra kun. Kaulakis, ir persergėta lietuviškoji visuomenė, kad nesiskubintų siųsti savo sunkiai uždirbtus centus vientik ant nurodytos gatvės ir numerio, be to namo gyventojo ar draugijos viršininko vardo-pavardės ir tt.

Aš, tai rašęs, maniau atlikęs savo šventą užduotį, kad persergėt visuomenę nuo išnaudojimo, kaipo kiekvienam socijalistui pridera tai daryti, t. y., matant apgaudinėjimą, parodyt jį apgaudomiesiems. Ir ištikrųjų, kiekvienas protaujantis žmogus galėjo tai pastebėti, kad, jeigu draugystė eina prie liaudies, melsdama pinigiškos pašalpos, o neparodo viso komiteto antrašų bei aukų priėmėjo vardo-pavardės, tai tokia draugystės tvarka kiekvieną pastums prie manymo, kad jinai apsilenkia su teisybe. Ir tą privalėjo pastebėti musų laikraščiai, kurie sakosi esą «visuomenės gelbėtojais ir užtarėjais». Bet, ant nelaimės, atsirado vos tik du laikraščiai, kurie plačiau žiuri į dalyka — tai **„Kova" ir „Laisve"**, kuriuo du netalpino tokį humbugišką atsišaukimą.

Dabar vėl tuose pačiuose laikraščiuose telpa «baisus» protestas ant manęs, «Kovos» ir visų socijalistų, po antgalviu «Atsakymas Philadelphijos «Kovai», Amerikos Lietuvių Socijalistų organui».

Tame atsakyme išvadina mane, «Kovą» ir visus socijalistus melagiais, išgamomis, tautos ėdikais, šmeižikais, o išgiria E. Są-gą, Kaulakį, Baranauskienę, komitetą ir tt. Bet kodėl nepadavė atsišaukime teisingo antrašo ir ant kitų užmetimų, visai neatsako. Tiesa, viename daikte sako: «Ką socijalistai sakytų, jeigu Kaulakis, atėjęs į «Kovos» redakciją, pradėtų gaspadoriauti?» Tas taipgi mažai atsako ant užmetimo, nes socijalistai niekados nėjo gaspadoriauti į Kaulakio

bažnyčią, todėl bereikalingai jis rekomenduojasi socijalistams už gaspadorių. Mums tokių nereik!

Tas atsakymas priverčia mane parodyti visuomenei viską aiškiai ir ant ko remdamasis aš tai rašiau. Taigi pirmių-pirmiausia pažvelgsime į tos Emigrantų Sąjungos valdybą, pradedant nuo prezidento:

Prezidentas yra kun Kaulakis, gana gerai žinomas visuomenei, kaipo žmogus be sąžinės, be jausmų ir be etikos. Jis su kun. Kaminsku 1901 m. 3 dieną lapkričio surengė skerdynes šv. Antano bažnyčioje, kur pasikvietė gaujas policistų, kad skaldytų galvas ir sukištų į kalėjimą žmones, kurie reikalavo nuo jo atskaitos, kad neluptų žmones be mieros ir be sąžinės! — žmones, kurie reikalavo teisybės ir tvarkos, kaipo nuo civilizuoto žmogaus; o jis, vietoj taikyties su žmonėmis, surengė žvėrišką skerdynę! Kur sąžinė?... Kur dora?...

Taipgi visiems Philadelphijos lietuviams žinomas Gurskis, kurį kun. Kaulakis taip nutaisė, parduodamas jam namus, kad žmogelis sukišo kelis tukstančius dol. ir turėjo neš dinties be pinigų ir be pragyvenimo budo su šeimyna. Mat, tasai žmogelis pirko namus, pasitikėdamas ant kunigėlio sąžinės teisingumo.

Atsiverskime 1907 metų «Kovos» lapus, c ten atrasime, kad kun. Kaulakis suareštavo A. Baltrušaitį ir P. Dubicką už pardavinėjimą ant gatvės laikraščio «Žarijos». Jis, pasisamdęs liudytojus, apskundė policijai, buk tas laikraštis anarchistiškas. Kur teisybė?

Kas išmokina lietuvių vaikus, kuomet dalini apgarsinimus, kviečiančius ant prakalbų, visą skvėrą atstui nuo jo bažnyčios bjaurioti šlykščiausiais žodžiais socijalistus, traukti žmonėms iš rankų ir draskyti juos, kuomet paduodi praeiviui? O apgavikų daktarų agentai gali savo apgarsinimus dalyti ties bažnyčios durims, jiems niekas nieko nesako. Ot, čia ir pasirodo, kokios gerovės trokšta kun. Kaulakis savo tautiečiams.

Taigi aš čion trumpai išdėsčiau to «žmogaus» darbelius, ir ar galima pasitikėti ant tos draugijos, kuri tokį žmogų pastato sau už pirmutinį vadovą? Ir aš stebiuosi, argi Laisvės klubas ir kitos šiek-tiek progresiviškesnės dr-jos galėjo išrinkti iš savo tarpo atstovus, kurie duodasi savo priešui už nosių vadžioti netik juos, bet ir lietuvišką visuomenę?... Juk gėda mums prieš civilizuotą pasaulį.

Vice-prezidentas yra saliuninkas ir geras sėbras Kaulakio; tankiai, pasidaro baliukus ir pusgirčiai svarsto draugijos reikalus, tad ir nestebėtina, kad užsimiršo parašyti, kas turi priimti aukas.

Prot. sekretorius A. M Stanelis tupi po kun. Kaulakio skvernu, jieškodamas šiltos vietelės E Sąjungoj, ir neatiduoda apie 100 dol. tulų aukų. Taigi ir šitos aukos gali į tokį pat kiaurą kišenių pakliuti. Ir ar galima tylėt?

S. Mankus ir J. Lukoševičius nespėja nertis iš savo kailių: tai tautiečiai, tai laisvamaniai, tai karšti socijalistai, o dabar susibičiuoliavo su Kaulakiu ir giriasi kitiems, jog Kaulakis labai simpatizuoja jiems, net ir į svečius atsilanko pas S. Mankų, kas ir parodo, jog Kaulakis visus turi pasikamanojęs ir, kurion pusėn varo, ten tie ponai eina.

Atsišaukime sakoma, kad ir laisvos draugystės priguli, kurių konstitucija nei išpažinties neverčia eiti. Bet aš paklausiu gerbiamo komiteto, kas atsitiko tuomet, kada į komiteto narius buvo perstatytas Abraitis? Kodėl Kaulakis atsitojęs pasakė: «Jis negali buti komitete, nes nepriguli prie šv. Kazimiero parapijos. Na, ir atmetė Abraitį visas susirinkimas. Reiškia, kad Kaulakis valdo visą E. Sąjungą. Da turiu pridurti, jog Kaulakis nekurioms ypatoms išsitarė: «Jeigu tik draugystės pradės sperečytis ir išrinks man nepatinkamas ypatas į komitetą, aš tik telefono triubelę paimu ir porą žodžių pasakau, tai visos draugystės šalin! Aš viens tą biznį galiu runyt».

Aš sakiau, kad nėsu priešas tos draugijos ir negriauju jos, bet tik tokiais vadovais neužsitikiu. Ir netikėsiu, kol ten bus kun. Kaulakis ir aukoms siųsti nebus nurodyta bent dviejų užsitikimų ypatų vardai-pavardės, taip kad iždininkas priimtų pinigus, o raštininkas kvitą, ir kol aukos nebus kvituojamos per laikraštį — kol to visko nebus, aš da sykį persergėju nors «Kovos» skaitytojus, kaipo laikraščio, kuris tikrai apgina darbininkus nuo išnaudotojų.

Mano nuomone yra, kad aš duodu kokiai ypatai centą, tai aš turiu žinoti, kam jis jai reikalingas ir kad ji paskirtą reikalą su tuo centu atliktų. Tad ir kiekvieno susipratusio žmogaus pereiga yra tai daryti.

Mano pereiga yra vykdyti teisybę šiame neteisingame surėdyme, o ne glausties po neteisybių skvernu ir palaikyti neteisybę. Ir matydamas neteisingus žmones, stovinčius skersai tiesos kelio — varysiu juos šalin, nors jie man ir rodys savo aštrias iltis ir norės įkąsti.

«Kova» atliko savo užduotį, patalpindama aną persergėjimą. Jinai yra tikra liaudies gelbėtoja, todėl ji ir praneša liaudžiai, kur yra tiesus kelias, o kur randasi kilpos ar mėškerė...

V. Jakštys.

Referatas apie Amerikos kalejimus.

(Iš vėlionio S.D. Vallulio raštų.)

Keliatą savaičių atgal (strp. rašytas 18 VII, 09. *Red.*) New Yorke posėdyje vienos aristokratų konservatistų lygos (sąryšio) skaitė referatą poni F.Maybrick iš jos ypatiškų patyrimų apie sąlygas Amerikos kalėjimuose.

Pasibaisėtinos sąlygos tose bausmės įstaigose «laisvoje šalyje». Slaptai ir viešai yra vartojama rusiškos metodos apsiėjimuose su kaliniais. Privesiu čia tik kelias ištraukas iš minėto referato p. M.

Viename New Yorko kalėjime p. M. rado lindynę 14 pėdų gilumo, kurioj buvo uždaryta 28 moterįs! Grindyse tos lindynės buvo didelė skylė, kuri jungėsi su miesto išmatų triuba (sewer). Daugybė žiurkių niekad neapleido kameros, kurioj tos moterįs buvo. Smarvė, kuri kilo iš išmatų triubos, buvo nedalaikoma. Lankytoja pati susirgo dėlto, kad pabuvo keliolika minutų toje lindynėje. Nelaimingos kalinės sėdėjo ten savaites ir mėnesius, visą laiką be skaitymo, be teisės pasimatymo su lankytojais, be tyro oro, be šviesos.

Kitas vėl charakteristiškas paveikslėlis. Viename kalėjime kalnakasių apskrityje įėjo lankytoja į vieną kamerą sklepe. Kamera — visiškai tamsi ir drėgna. Sėdėjo joje jaunas vyriškis su retėžiais ant rankų ir kojų, prirakintas prie sienos. Užklaustas, iš kokios priežasties jis turi kęsti tokį barbariškumą, atsakė, kad — už «tinginystę». Sako: «Negalėjau išpildyt darbo, kurį uždavė kalėjimo valdžia. Reikalaujama buvo prikasti tris karus anglių į dieną, o aš vos įveikdavau du prikasti».

Už šitą nusidėjimą jis apkaustytas retėžiais! Senas angliakasys aiškino poniai Maybrick, kad tik drutas ir pripratęs angliakasys tegali šitą užduotį atlikti, bet ne koks badmyriaujantis kalinys.

Toliau referantka aiškino apie kančias, kokiomis buna kankinami kaliniai. Moterims niekuomet nedaleidžiama nusimaudyti. Nekurie vyrai buna apjuosti tam tikra geležine juosta per krutinę ir pakabinami po lubų. Po tokio kabojimo per pusvalandį, pasilikdavo gilųs raudoni ravai ant krutinės. Daugumas vyrų, su kuriais kalbėjosi referantka, taukiai gauną pagaliais po 25 kartus.

Sunku abejoti apie teisingumą tojo referato, kadangi jis buvo skaitytas buržuaziškai-konservatiškoj draugijoj, ir nors klausytojai susidėjo iš daktarų, advokatų, teisėjų ir panašių, vienok nei vienas nemėgino užginčyti teisingumą ponios Maybrick žodžių.

Taigi yra neabejotina teisybė, kad «laisvose» Suv. Valstijose mylėtojai «teisybės» nelaimingas aukas troškina, kala prie sienų, spaudžia ir kankina gal daugiau, negu Siberijos katorgoje.

Paplėštakis-Valiulis.

Socijalizmo A-B-C.

Tą galima yra parašyti daugeliu būdų, bet svarbiausias dalykas yra išmokti bent vieną būdą.

Dažnai musų paprašoma duoti socijalizmo A-B-C, tai yra pradmenas jo mokslo ir būdo, arba daiktus, kuriuos neapsipažinęs su socijalizmu nori žinoti, idant gauti šiokį-tokį supratimą apie socijalizmo reikšmę. Yra daugiau būdų išreikšti tas pradmenas, negu raidžių formų, kuriomis galima atspausti A-B-C.

A

Pirmas dalykas, kurį kiekvienas darbininkas turėtų išmokti, yra, kad iš tukstančių jam yra tiktai viena proga tapti kuo kitu, kaip tik darbininku.

Vietos yra tiktai keliatui kapitalistų — žmonių, kurie nieko neveikia, idant ką-nors išdirbti-pagaminti — ir beveik kiekvieną sykį, kada kokis biednas žmogus, per laimingą atsitikimą arba net per savo aštrų finansišką gabumą, tampa kapitalistu, kitas kokis žmogus, kuris pirma buvo nedideliu kapitalistu, tampa alginiu darbininku. Taip stovint dalykams, kaip jie šiandie yra surėdyti, visuomet turi buti didelės darbininkų ir darbininkių minios, iš vienos pusės, ir menkas kapitalistų skaitlius, kuriems darbo žmonės dirba, iš kitos pusės.

Tą turi darbininkas žinoti, idant suprasti, jog yra reikalinga kokis bendras, suvienytas veikimas, idant padidinti jo viltį, kad jis galės kada-nors pabėgti iš sąlygų, kuriose jis gyvena.

Daleiskime, kad tukstantis žmonių yra užrakinta kalėjime. Yra tik vienas pabėgimo iš ten būdas, kuriuo viena ar dvi ypatos gali kartais ištrukti. Kiekvienas turi viltį, kad sekanti proga ištrukti pripuls jam, bet tai daugiausia priguli nuo giliukio arba gyvuliško stiprumo ypatos, kuri mėgins pabėgti. Suvienyta spėka tukstančio ypatų išlaužtų kalėjimo duris ir daleistų visiems pasiliuosuoti. Taip greit, kaip tik tas bus visų kalinių suprasta, jie suvienys savo energijas, kad padarius pasiliuosavimą visiems galimu.

Tas tai yra socijalizmo «A» — butinumas vienybės didžioje darbininkų minioje, butinumas suvienyto darbininkų veikimo, kadangi darbininkai, kaipo kliasa, neturi jokios progos pabėgti iš alginės vergijos kitaip, kaip tik per suvienytą veikimą prieš sienas, kurios laiko juos kaliniais. Tos sienos daugiausia yra politiškos ir jos gali but išgriautos taip greit, kaip greit darbininkai suvienija savo balsus į vieną protingai nutaikytą užgavimą-smugį.

B

Kada darbininkas suprato, kad jis turi bendrus reikalus su visais kitais darbininkais, sekantis dalykas, kurį jis turi žinoti, yra, kaip jis yra palaikomas alginėje vergijoje ir kas yra jo ponas.

Kiekvienas darbininkas supranta, kad jis yra pririštas prie tam tikro darbo, kad jis turi dirbti kam kitam ir kad tinkliukas, kuris laiko jį prie vieno ar kito darbo, yra toks delikatnas ir gudriai pritaikytas, jog, nors darbininkas butų ir išstumtas iš vieno darbo, tai tas darbininkas stengsis vėl sugrįžti prie jo, tarsi kokis nematomas šniurelis jį trauktų tenai.

Darbininkas atranda, kad tas, kas laiko jį prie darbo, arba tas, kas verčia jį ieškoti darbo, yra neturėjimas butinų pragyvenimui daiktų. Tas neturėjimas paeina iš to, kad jis neturi nieko, kuo jis galėtų dirbti sau: kad jis neturi nei žemės, kurią jis galėtų apdirbti ir apsėti-apsodinti, nei įrankių, nei mašinų, kuriais galėtų padaryti daiktus.

Tie daiktai yra keno-kito savastis ir darbininkas turi prašyti, kad savininkai daleistų jam vartoti tuos daiktus, ir kada jis vartoja juos, tai jis ne sau išdirba jais daiktus, bet savininkams. Jie atsiima, ką jis išdirba, ir duoda jam biskutį, kuriuo jis turi gyventi. Jie yra ponai, o jis yra vergas, ne dėlto, kad jis butų surištas virvėmis ar retėžiais, bet todėl, kad jie turi galybę daleisti jam gyventi ar ne, kadangi, jei jiems patinka, tai jie jam duoda darbą, o jeigu nepatinka, tai neduoda; kada darbininkas jiems dirba, jis tegauna tik mažą dalį vertės to, ką jis išdirba; tegauna tiek, kiek ponai paskiria, o paskiria jie tik tiek, kiek, jųjų nuomone, užtenka pašert darbininką, kad jis jiems galėtų atsakančiai dirbti; o jeigu darbininkui jie nusprendžia neduoti darbo, tąsyk darbininkui reikia sutikti ir badą, ir šaltį.

Tą vadinam privatiška savasčia išdirbimo ir išvažiojimo įrankių, savasčia kasyklų, dirbtuvių, geležinkelių ir tt., per ką savininkai gali, pagal savo norą, mokėti darbininkams brangiau ar pigiau, priimti juos į darbą ar ne.

Taigi tokis dalykų stovis gali but prilygintas prie vergovės. Ponai, kapitalistai, gali daryti su darbininkais, ką nori. Kapitalistams nereikia užlaikyti savo nuosavus vergus, kaip jie užlaikė juos pietuose, arba pirkti ar parduoti vergus, kada jiems jų reikia ar kada jiems jų nereikia.

Viskas, ką jie turi daryti, yra pasišaukti, kada jiems reikia, kad vergas jiems dirbtų. Kadangi vergai be pono turėtų badauti, tat visados yra daugybė jų, jieškančių sau pono, ir jie bėgte bėga pas poną, byle tik jis teiklasi kada pašaukti juos. Kartais jie tarp savęs mušasi, idant buti vergais pono, kuris šaukia.

Tai nėra jokis perdėjimas, ką ir skaitytojas pamatys, jeigu jis pasižiurės į pasielgimus darbininkų, kurie jieško darbo.

Tai yra socijalizmo «B» — kad darbininkai yra vergais tikroje prasmėje ir kad kapitalistai yra jų ponai, pasidėkavojant tam, kad šie pastariejie turi savo rankose įrankius išdirbystės ir išvažiojimo, kas paprastai vadinama «kapitalas».

C

Darbininkas da turi žinoti, ką jis gali daryti, kad perkeitus systemą, kuri padaro jį vergu, ir kokius gerumus jis gaus iš to

perkeitimo. Jis gali susivienyti su kitais darbininkais prie balsavimo dėžutės. Jie išrinks savo nuosavus atstovus į valdžią ir išduos įstatymus, kuriais įrankiai išdirbystės ir išvažiojimo bus padaryti bendra visų gyventojų savasčia, kurią žmonės valdys per savo išrinktą valdžią.

Tuomet darbininkai dirbs sau, savo valdžiai, ir jiems nereikės nei medžioti sau pono, nei atiduoti ponams viską, ką jie išdirba, ir imti už savo darbą menką užmokestį, kaipo atlyginima. Viskas, ką jie išdirba, galų-gale, bus jų, kadangi kiekvienas galintis bus pristatytas prie darbo ir kiekvienam darbininkui bus užmokama visa jo darbo vertė, paliekant tik tokią dalį jo uždarbio, koki yra reikalinga, kad galima butų palaikyti gerame stovyje įrankius išdirbystės ir išvažiojimo.

Tas netik nedaleis ponams, kapitalistams, pasisavinti tuos daiktus, kuriuos darbininkai išdirba, kaip va: čeverykus, maistą ir gražius daiktus, bet tas taipgi nedaleis kapitalistams laikyti daugybę darbininkų prie nenaudingo darbo, kurį darbininkai turi atlikti arba užganėdinimui kapitalistų išpykio ir išdykimo, arba iš priežasties betvarkės, kuri viešpatauja šiandieninėje išdirbystėje.

Visi žmonės, paliuosuoti nuo tos ryšies darbo, bus pristatyti prie naudingo darbo, ir bus įvalias maisto, drabužių ir gražių daiktų visiems darbininkams. Jeigu jie išdirbs perdaug, tai darbo valandos bus sutrumpintos, ir jie turės lengvesnį gyvenimą. Kapitalistai gali eit dirbti, jeigu jie nori.

——o——

Negalima daug apie socijalizmą sudėti į A-B-C. Galima tik suteikti šiokią-tokią idėją — pastumėti prie mąstymo apie dalyką. Lai skaitytojas, da nesusipažinęs su socijalizmu, užsirašo socijalistišką laikraštį ir įgyja kelias knygeles apie socijalizmą ir lai pradeda tokiu būdu, kaip kad dabartinėse mokyklose vaikai mokina ma skaityti. Neišsykio vaikas esti išmokinamas visos abėcėlės, bet išmoksta skaityti žodžius iš matymo.

Pagal *Chicago Daily Socialist.*

Prof. August Forel.

LYTIŠKOJI ETIKA.

LYTIŠKASIS geidulis, savaimi imant, nėra nei morališkas, nei nemorališkas. Jis yra pritaikytas palaikymui veislės. Pagal musų išvedimą, etiškai pozitivišku (geru) lytiškam gyvenime yra visas tąs, kas atskiram žmogui, draugijai ir, abelnai, rasai ar veislei musų yra abelnai naudingas. Etiškai negativišku (negeru) yra tas, kas tam kenkia. Etiškai indiferentišku (abejutišku) — kas nėra nei naudinga, nei kenksminga. Prie to reikia atkreipti domą į 1) rasą (veislę), 2) draugiją, 3) į artimus arba šeimyną ir 4) į savo «aš».

Jeigu tik atidžiau prisižiurėsime į tikrojo gyvenimo apsireiškimus ir juos ištirsime, tai pamatysime, kad lytiškojo sugyvenimo pasekmė ir su ja susipynę apsireiškimai tankiau priveda prie susirėmimo su dora, negu lytiškas užganėdinimas pats savaimi. Visupirma turime žinoti, kad ir normališkas (gamtiškai sveikas) apsiveisimas gali but nemorališku, jeigu jis kenkia rasai ar atskirai ypatai. Šitą jau ir Malthus darodė. Pasaulio apgyvenamasis plotas yra aprubežiuotas, bet žmogaus veisimosi galė nėra aprubežiuota. Ir jei męs jos nesuvaldome, tai susidaro milžiniška daugybė žmonių, kurie tada vos velka savo vargingą gyvenimą, kenčia skurdą ir badą, kaip va Chinijoj, ir tiktai ligos, mirtis nuo galingesniųjų arba badas gali daryti pataisymus. Kad tas nėra morališka, tą kiekvienas supras, kuris i dalykus žiuri sveikai, be jokių prietarų. Bet kadangi išsisaugojimui nuo gimdymo yra sveikatai nekenksmingi įrankiai-būdai, tai tikslingą jų pavartojimą reikia pavadinti etiškai pozitivišku, t.y. *geru.* Morališku yra tas, kas tiktai plėtoja žmonijos laimę ir išsitobulinimą, nemorališku — kas tą trukdo.

Vienok pas žmones gali but taipgi ir savo silpnumai, ir, abelnai, visur yra didelė stoka fiziškai ir dvasiškai pilnai sveikų, altrujistiškai jaučiančių (kitus mylinčių), veiklių inteligentiškų žmonių. Pas mus yra didelė didžiuma silpnų, dvasiškai nupuolusių, tinginių, paikšų, geidulingų ir nesuvaldomų žmonių, kurie labai daug nuo kitų reikalauja, bet patįs mažai ką daro arba visai nieko naudingo draugijai neduoda, o tiktai kenkia. Fiziškai ir dvasiškai sveiki daug daugiau pagamina, negu jie suvartoja. Ale šiurpuliai perbėga per kuną pamislijus, kokia daugybė žmonių spėkos ir gyvybės eina ant niekų bepročių namuose, ligonbučiuose, prieglaudos ir pataisos namuose. O jeigu atidžiau prisižiurėsime į gyvenimą, tai pamatysime da kur-kas didesnį skaičių tiesiog fiziškų ir dvasiškų ubagų ir draugijos nenaudėlių, kurie sėdi ant darbo žmonių pečių. Kadangi dauguma tų nenaudėlių paeina nuo sėklos įgimtų blogų ypatybių, tai sveika veislės etika reikalauja, kad sveikos ypatos butų parinktos gimdymui kudikių. Taip-pat blogą įtekmę ant žmogaus daro gyvenimo aplinkybės ir papročiai, ypatingai, vartojimas svaiginančių gėrimų, kurie ir darbo spėkas nusilpnina, ir dvasiškai sunaikina, ir sėklą sugadina.

Lytiškasis geidulis (libido sexualis) pas žmones yra daug didesnis, negu reikalinga palaikymui veislės ir, abelnai, apsiveisimui. Žmogui nėra tam tikro apsiveisimo laiko, kaip tą matome pas kitus gyvunus. Jis visada gali veistis. Nors moterų skaičius nedaug tėra didesnis už vyrų skaičių, vienok vyras instinktiviškai pritaikytas prie daugpatystės. Ir Liuteris gana teisingai pasakė, kad vyro normališkas lytiškasis susinešimas yra 2-3 sykius į savaitę (Yra daug autoritetų, kurie mano, jog trįs-keturi susinešimai į mėnesį yra maž-daug rubežius. Red.). Vienok yra žinoma, kad yra ir tokių vyrų, kurie gali ir tankiau lytiškai susinešti, visai tuomi nekenkdami savo sveikatai, ir yra moterįs, kurių «reikalavimai» yra galingesni ir už vyrų.

Betgi pertankųs, be jokio tikslo bei apmąstymo susinešimai, yra kaip etiškoj, taip ir draugijiniai-hygiėniškoj prasmėj kenksmingi. Vienok niekas negali mus kaltinti už kokį-nors nuo tėvų paveldėtą geidulį. Suprantama, kad męs privalome tą geidulį, kiek galėdami, suvaldyti, o ne priemoniškai erzinti, nes ir tai atlieka da gana daug betikslių ir todėl etiškai indiferentiškų lytiškųjų susinešimų. Bet tokie išvedimai, kaip Tolstojaus, yra labai klaidingi. Tolstojus mano, buk lytiškasis susinešimas yra žemas ir nešvarus dalykas ir žmogui nereiktų visiškai susinešti, išėmus tik susinešimą, reikalingą užvaisinimui.

Kolei lytiškasis susinešimas nei vyrui, nei moteriai nekenkia, jis yra daleistinas, juo labiau todėl, kad atskirų ypatų laimė, sveikas, linksmas būdas ir pasekmingas darbas gana tankiai priklauso nuo normališko užganėdinimo lytiškojo geidulio. Tose tik ką nurodytose ribose lytiškasis sugyvenimas yra etiškai indiferentiškas, t.y. nei kenkiantis dorai, nei pakeliantis ją, kuomet tas sugyvenimas ir neturi sau už tikslą gimdymą kudikių.

Ir męs drįstam tvirtinti, kad kiekvienas lytiškas susinešimas, jei jis nėra kenksmingas nei vyrui, nei moteriai, nei kokiai kitai ypatai, nei kudikio dvasiškai ir fiziškai sveikatai, yra etiškai indiferentiškas ir todėl negali but nemorališkas. Iš šito doros atžvilgio męs tą dalyką gerokai aprubežiuojam, nes ir normališkas lytiškas sugyvenimas kartais gali but kenksmingas, ir, kas iš teoretiško atžvilgio nėra nemorališku, pačiame dalyke gali tapti nemorališku iššaukti negeistinas pasekmes.

Lytiškojo sugyvenimo doriškas idealas, be abejonės, yra paremtas ant savitarpinio užsitikėjimo, meilės ir gimdymo ir auklėjimo kudikių ženybiniame stovyje, vienpatystėje. Ir vyras ir moteris privalo but pilnai sveiki ir dori; vyras gali but 6-12 metų

senesnis už moterį. Idant ženyba pilnai liktų tokia, kokia ji turėtų but ir kokia galėtų but, tai ji privalo but pilnai laisva, t.y. abudu vedusieji draugai turi turėti lygias teises, ir jokia prievarta, apart savitarpinės meilės ir pareigų linkui kudikių, negalėtų vieno su kitu sujungti. Bet iš to, kas čia pasakyta, nereikia manyti, kad žmogus privalo be pasipriešinimo tarnauti savo lytiškamjam geiduliui. O, ne! Žmogaus augščiausia laisvė apsireiškia jo susivaldyme. Tiktai tas žmogus tikrai laisvas, kuris pajiegia suvaldyti savo žemus geidulius.

Svarbiausias ženybos ryšys turėtų but savitarpinis užsitikėjimas ir sykiu garbės dalykas. Valstija ir įstatymai neprivalėtų varu versti prie moterystės ryšio arba gyvenimo jame, nes iš tokios prievartos negalima nieko kito susilaukti, kaip tiktai vaidus, veid mainybę ir apgavystę. Valstija ir įstatymai privalo labiau rupintis apie jaunamečių kudikių apsaugojimą. Atsakomybė už kudikį turi lygiai paliesti kaip vyrą, taip moterį, imant į atidą jų išgalę. Labai nemorališkas yra toks pasielgimas, kaip skirstymas kudikių į įstatymiškus ir neįstatymiškus, uždedant ant paskutiniųjų ir jų motinų gėdos tašką, iš priežasties tokio pilnai gamtiško apsireiškimo. Argi tai nėra žemas darbas kaip iš doriško, taip ir iš tiesiško atžvilgio, pasiremiant ant senų papročių ir įstatymų, įženklinti kokį kudikį, taigi kokio žmogaus butinumą įstatymišku ar neįstatymišku ir kalbėti apie «gamtiškus» kudikius, yt tie kiti butų negamtiški? Kokio biurokrato galvoje toks išvedimas galėjo gimti? Tai yra tiktai prietarų palaikyta barbarizmo liekana.

Kiekviena moteris, kuri yra *sveika* ir *tvirta*, turėtų didžiuotis tuomi, kad ji pastoja neščia. Jeigu linkui lytiškojo nuotikio, kaipo vieno iš svarbiausių gyvenimo apsireiškimų, ji atsineštų atvirai ir gamtiškai, tai jau nebutų sunku sužinoti kudikio tėvą. Nei vienai moteriai nereikėtų laukti iki pagimdymo, idant apie ją tik tuomet kalbėti pradėtų, bet tuojau po apsiveisimui ji praneštų atvirai tėvo vardą tam tikrai įstaigai. Tąsyk butų daug lengvesnis ir tikras pamokinimas moterų Dabar gi yra viskas slepiama, ir tokiu budu mergaitės užauga ir apsiveda, nieko nežinodamos apie lytiškas funkcijas! Jei kiekvienas apsiveisimas butų legalizuotas (įstatymiškai pripažintas) ir jeigu įstatymai, neprigulmingai nuo vienos tik ženybinės sutarties, dėl visų žmonių sutvarkytų abiejų gimdytojų pareigas linkui užgimusio kudikio, tai doriškai-lytiškasis reikalas butų nors iš dalies pastumtas į gerąją pusę.

Vienok neprivalo buti trukdoma ženybinė sutartis, taip vad. šliubas, jeigu tokia sutartis pacina iš liuoso abiejų noro. Tokia sutartis tiesiog patartina, nes pasižadėjimas buti ant visados vienas kitam ištikimu yra dailiausias, tikriausias ir gamtiškiausias dalykas. Tiktai niekuomet negalima žinoti, kas atsitiks vėliau ir todėl reikia rupintis, kad butų lengvas persiskyrimas. Persiskyrimo klausimą tur išrišti vieno ar abiejų vedusiųjų noras.

(Užbaiga seka.)

Vertė *Barabošius.*

APŽVALGA.

Valparaisietis p. Margeris „Keleivyje" rašo, jog Valparaiso lietuvių socijalistų kuopa yra nutarusi, kad kiekvienas jos narys turi parašyti po vieną straipsnį į bertainį. Straipsniai, sako, eina kuopos literatiško komiteto nusprendimui, ar verta juos siųsti į laikraštį. Komitetas, jeigu atranda, kad verta, tai, esą, apdirbęs pasiunčia „Kovai". Straipsniai telpą po slapyvardžiais.

Turbut, perskaudžios cenzuros lit. komitetas prisilaiko, kad nei vienas iš tokių straipsnių į „Kovą" neatvyksta. Reikia manyti, kad viskas ant vietos „sucenzuruojama".

„Draugas" praneša, kad tėvas Kapucinas atvažiuoja, o „Keleivis" prie šios progos pastebi, jog Kapucinas tokios pat rųšies „veikėjas", kaip ir Tumas su Alšausku, tik ką kvailesnis. Taigi logiškai, „Tėvynė", „Lietuva", „Vien. Liet." ir „Laisv. Mintis" turėtų linkėti pasisekimo ir šiam „veikėjui".

„**Visi jus patrijotai, kada „švenčiona" užuodžiate**". Taip A. Žagaras keliatas mėnesių atgal išsitarė apie „patrijotus". Ir tas išsitarimas turi ir da ilgai turės savo vertę. Paimkime, kad ir a la Širvydą, Vargomačio „bendrą". Da vienas S.L.A. seimas nespėjo praeiti, o jau „Vien. Liet." pliekia apie sekantį seimą, o kaip pliekia, su kokiu atsidėjimu tepa Susivienijimo ratus, kad tik jį daveztų bent lig „Tėvynės" redakcijos durų ... prie „švenčionos".

AMERIKA.

McNamarų byla.

LOS ANGELES. — Renkama Jury (teisėjai) McNamarų teismui. Pirma yra teisiamas Jokubas B. McNamarą. Jis yra kaltinamas už suardymą dinamitu laikraščio «Times» spaustuvę — Los Angeles, o Jonas McNamaras už tai, kad jis Jokubui tai padaryti. Mat liepęs, kuomet atsitiko «Times» bute eksplozija, Jonas buvo aštuntoj valstijoj nuo tos vietos. Bet prieš Jokubą nėra sufabrikuota tokių svarbių apkaltinimų, kaip prieš Joną, todėl, pagal įsakymą detektivo Burnso, pirma bus teisiamas Jokubas, idant detektivas galėtų išmėginti savo teorijas, pirm negu surinks visus «davadus» prieš Joną, o taipgi kad, kaip sako, išmėginti ant Jokubo savo sufabrikuotus faktus ir teorijas.

Pirma buvo pasiulyta į teisėjus (jury) daugiausia kapitalistų ir gen. Otiso sėbrų, kurie yra atsižymėję unijų persekiojimu. Bet, pasidėkavojant McNamarų advokatų užsispyrimui, teisdarys Brodwell buvo priverstas atsisakyti nuo priėmimo už teisėjus tokių ypatų, kurios turi neapykantą prieš darbo unijas. Ta aplinkybė, žinoma, išeis maž-daug ant naudos McNamaroms.

Kaip jau žinoma, broliai McNamaros yra kaltinami už suardymą dinamitu «Times» laikraščio buto Los Angeles. To buto eksplozija atsitiko spalio m. 1910 m. ir joje žuvo 21 ypata — minėto laikraščio darbininkai, tarp kurių buvo keliatas unijinių darbininkų. Laike eksplozijos nebuvo nei gen. Otiso, nei nieko iš jo pagelbininkų bei artimesnių jam ypatų. Nei vienas iš užmuštųjų nebuvo unijų priešininku ir didelis skaitlius «Times» laikraščio darbininkų buvo unijos nariais. «Times» butas buvo jau keliolika metų pirma pastatytas. Taigi, kaip galima kaltinti McNamaras už suardymą to buto ir užmušimą tiek darbininkų, kurie anaiptol ne-

buvo priešingi unijoms?

Nuo tulo laiko prieš eksploziją labai daug gazo išsiveržda vo iš kur tai prakiurusių paipų. Vienas darbininkas, telegrafistas, dėlei gazo apsirgo ir turėjo apleisti darbą; kitas darbininkas tą-pat liudija.

Eksplozijų ekspertai-patyrėliai pripažįsta, kad suardymas to buto visai buvo ne dinamitu atliktas, o greičiausia atsitiko iš priežasties gazo eksplozijos.

Tatai pirmiausią išvedimą reikėjo padaryti, kad nelaimę padarė gazo eksplozija, su žinia ar be žinios Otiso.

Bet tuojaus po eksplozijai Otis neprileido prie tyrinėjimo jokių dinamito ekspertų. Pasirinko sau tyrinėtojus iš tų, kurie nieko neišmano nei apie dinamitą, nei apie eksplozijas. Unijų išrinktas komisijas irgi neprileido. Išpradžių buvo pasklidusi teorija, kad eksplozija atsitiko dėkui gazui. Vienok ta teorija Otisui ir kitiems kapitalistams pasirodė negeistina ir jie pavartojo visą savo autoritetą ir nemažai pinigų, idant parodyti visuomenei tą teoriją esant klaidinga. Vienas Los Angeles laikraštis stengėsi palaikyti tą teoriją, tai kapitalistų laikraščiai visi ėmė boikotuoti jį.

Paskui prieš Grand Jury, kuria Otis išsirinko sau iš kapitalistų, buvo pašaukta 200 liudininkų, dauguma kurių liudijo, o daugelis ir gatavi buvo prirodyti, kad gazas didelėje daugybėje veržėsi iš dudų Otiso bute. Bet Grand Jury daugelį tokių liudininkų apleido visai neišklausius, o kad ir išklausė kuriuos, tai jų nurodymus užslėpė nuo visuomenės. Gi tas telegrafistas, žmogus blaivus ir teisingas, niekur negalėjo gauti telegrafisto darbo po to, kaip paliudijo, jog jis, iš priežasties daugybės ištrukstančio gazo, susirgo ir negalėjo ilgiau dirbti Otiso spaustuvėje; mat, jį kapitalistai buvo visur išgarsinę, kaipo kokį niekšą.

Didelė darbininkų paroda.

PHILADELPHIA, Pa. — Utarninke, 10 spalio atsibuvo didelė darbininkų paroda, išreiškimui protesto prieš išvogimą Jono McNamaros iš Indianos valstijos ir parodymui, kad darbininkai turi galę ir uoliai kovos, jeigu kapitalistiškas teismas mėgintų pasmerkti brolius McNamaras. Buvo tai didžiausia darbininkų paroda iš visų, kokias teko Philadelphijai kada matyti. Joje dalyvavo apie 60 įvairių unijų ir draugysčių, 20 „benų" ir apie 18 tukstančių žmonių, daug ir moterų.

Ant vėliavų ir ant vežimų, aptrauktų audeklu, buvo parašai, protestuojanti prieš kapitalistų nedorybes, darbininkų vadų persekiojimą ir išvogimą Jono McNamaros etc.

Taip, ant vieno vežimo buvo užrašyta: «Kapitalistai korė musų kliasos žmones praeityje; jie nedrįs dabar tai daryti»; ant kito buvo parašas: «Ar daleisime, kad Plieno trusto žmogžudžiai išvoginėtų darbo vadus?!» Lietuvių kriaučių unijos skyrius 76 nešė vėliavą su parašu: „Lai bus 76 skyriaus dvasia ant Los Angeles"!

Visa paroda blizgėjo įvairių spalvų šviesomis, gaudė benai, dažnai girdėjosi Marselietė. Paroda išpradžių buvo pasidalinusi į dvi dalis. Viena, didesnė, išsykio pradėjo eiti Broad gatve, o kita paskui iš šiaurinės pusės prisijungė prie jos. Daugiausia paroda ėjo Broad gatve, puikiausia Philadelphijoj. Nevienas kapitalistas turėjo progą pašnairuoti ant darbininkų ir pamislyti liudnas mislis. Darbininkų gi draugui, matant tokią galingą darbininkų minią, negalima buvo nejausti augšto džiaugsmo, pakėlimo dvasios, matant, kaip geradaringiausias ir didžiausias darbo milžinas atbunda iš miego.

Paroda nuėjo lig Labor Lyceum svetainės, kur kalbėjo S. Gompers, A.D.F. prezidentas, P. Morrison'as tos F. sekretorius ir P. Rayan'as, prez. Gelž. Stat. unijos, kurios iždo sekr. yra Jonas McN. Kalbėjo apie išvogimą Jono McNamaros, apie unijas ir apie tai, kaip kapitalistai jas smaugia etc.

Gompersui pasirodžius ant pagrindų, kilo didelis entuzijazmas — trypta, šukauta ir delnais plota. Aptilus, kas tai iš minios įnešė, kad Debsas, soc. kandidatas į Suv. Valst. prezidentus, butų pasveikintas. Sukilo minia ir taip-pat širdingai pasveikino Debsą. Gompersas, baigdamas kalbą, linkėjo darbininkams balsuot už socijalistus. Labai jam užtai paplota. K. V.

Geležinkeliečių straikas.

CHICAGO. — Mississippi valstijoj teisėjas Wilis išdavė „injunction"-atėmimą darbininkams teises straikuoti ant Illinois geležinkelio systemos. Taipgi ir kitose vietose išduodama „injunction" prieš straiką. Vakaruose liaudis abelnai parodo užuojautą straikeriams ir vietomis užpuldinėja ant straiklaužių.

New Orleans'e, kur irgi išduota „injunction", susidurimuose policijos ir straiklaužių su straikeriais nušauta šeši straikeriai.

Daugelyje vietų pašaukta kariumenė ir net kai-kur išstatyta kanuolės prieš straikerius.

UŽRUBEŽIS.

CHINIJA. Seniai jau chiniečiai nerimauja ir kelia maištus prieš dabartinę karališką šeimyną, kuri, budama iš Mandžurijos, valdo Chiniją. Bet ta senoji kova prieš svetimtautę karališką šeimyną jau virsta podraug į aštrią kovą prieš monarchiją Chinijoj — reikalaujama šaliai respublikos. Ir jau Chinijos sostas pradeda svyruoti. Išanksto jau pažymėta pirmas Chinijos respublikos prezidentas dr. Sun Yet Sen, kuris buvo valdžios ištremtas iš tėvynės, o dabar renka užrubežiuose aukas revoliucijai.

Revoliucijonieriai turi savo valdžioje beveik visą provinciją Hu Peh, turinčią 35,000,000 gyventojų. Trįs svarbiausiejie tos provincijos miestai: Wu Chang, Hankow ir Han Yang, kuriuose gyvena į 2,000,000 gyventojų, randasi revoliucijonierių rankose. Tie trįs miestai — tai dabartinės revoliucijos židinys. Han Yange yra arsenalas (valdiškų ginklų sandėlis) ir kelios svarbios geležinės dirbtuvės. Tokiu būdu, revoliucijonieriams ginklų nestokuoja.

Provincijoje Sze Chuen revoliucijonieriai yra užėmę miestus Kia Ting, Sui Ting Fu ir keliolika miestelių ir kaimų.

Miestas Chang Sha, sostapilė provincijos Hunan, ir Nanking, sostapilė provincijos Kiang Su, taipgi randasi revoliucijos verpete:

užpuolama ant valdininkų, deginama valdiški butai etc.

Revoliucijonieriai turi apie 30,000 kariauninkų, tarp kurių yra 6,000 pabėgusių iš valdiškos kariumenės. Revoliucijonieriai turi užtektinai ginklų ir pinigų. Liaudis, kuri daugiausia nekenčia dabartinės svetimtautiškos valdančios šeimynos, smarkiai didina revoliucijonierių skaitlių.

Provincijoj Hu Peh revoliucijonieriai pasistatė savo gubernatorių ir kitus valdininkus, konfiskavo valdiškus iždus ir išduoda savo pinigus, kadangi valdiškų Chinijos pinigų jau nenori imti svetimtaučiai.

200 mylių Pekino ir Hankow'o geležinkelio suardyta ir tiltai sudeginta, idant užkenkti valdžiai, kuri nori atgabenti sau ištikimą kariumenę į sukilusias provincijas. Teisybė, neperdaug tokios ištikimos kariumenės valdžia ir teturi — tik apie 20,000 Mandžų giminės kareivių. O čia vienoj tik Hu Peh provincijoj pristojo prie revoliucijonierių 15,000 kareivių. Jie užgrobė 30 naujausių kanuolių ties Wu Changu.

Visoj Hu Peh provincijoj paleista iš kalėjimų kaliniai ir dauguma kalėjimų išgriauta ar sudeginta. Kaliniai perėjo į revoliucijonierių eiles.

Žiaurumai link revoliucijonierių tiktai labiau kursto revoliuciją. Taip, Wu Change valdžia susekė priešvaldišką suokalbį ir nukirto galvas keturiems suokalbininkams. Tas buvo tarsi kokiu ženklu pradėti kruviną sukilimą. Į keliatą valandų po užmušimui anų keturių suokalbininkų jau buvo užmuštas kariškas komendantas, užliepsnojo valdiški rumai, pasipylė kraujas priešų revoliucijos — trumpu laiku tapo užmušta apie 200 kareivių ir Mandžų valdžios šalininkų ir jos viengenčių.

Šioje Chinijos revoliucijoje pastebėtina yra ir tas, kad misijonieriai ir šiaip jau svetimžemiai nekliudomi; revoliucijonierių vadovai net pagrasino skaudžia bausme už užpuolimą ant svetimžemių. Hankow'o uoste stovi keli kariški laivai Anglijos, Amerikos, Japonijos ir Vokietijos, apgynimui svetimtaučių. Daugelis pastarųjų persikėlė ant tų laivų.

Revoliucija išsiplėtojusi beveik po visą vidurinę ir pietinę Chiniją. Užgesinimui revoliucijos liepsnų reikėtų valdžiai turėti nemažiau kaip 50,000 ištikimų kareivių. Sakoma, kad Japonija ketina ateiti Chinijos valdžiai pagelbon, idant įvykdyti «tvarką».

Dabartinė Chinijos revoliucija yra pasekme kelių metų revoliucijonierių organizativiško darbo. Revoliucijonieriai turi gabų vadą ypatoje generolo Li Quang Heng.

ITALIJA ir TURKIJA. Paskalos, kad turkai nori pasiduot Italijai ir padaryt su ja tarybas, pasirodo neturinčios rimtų pamatų. Turkijos parlamente buvo dalykas svarstyta, ir dauguma pritarė kariauti visais budais lig paskutinei. Afrikoje arabų kunigaikštis Yahya apšaukė tikėjimišką karę prieš italus. Italijos tavorai boikotuojami; valdžia priverčia atsisakyti nuo pirkimo Italijos išdirbinių. Italija praneša, kad ji taipgi da nemano apie tarybas, ypač apie atlyginimą Turkijai ar Vokietijai už paėmimą Tripolio. Italai užnešė cholerą į Tripolį, jau keturi ta liga mirė. Mahometonai užmušė 30 italų, dirbusių ant geležinkelio, einančio rubežium Egipto ir Syrijos.

Tripolyje italai turi jau 25,000 savo kareivių ir mano tuojaus veikti, kad užimt visas pozicijas, laikomas turkų. Italija siunčia Tripolin kelioliką orlaivių karės tikslams.

Pranešama, kad susirėmime italų su turkais už kalnelių ties miestu Tripoli turkai užmušę daug italų.

Turkų valdžia išvijo visus italų laikraščių reporterius iš Konstantinopolio.

RUSIJA. Manymas, kad Stolypinas tapo užmuštas, iš priežasties milžiniškų suktybių ir vagysčių slaptoje Rusijos policijoje, pasitvirtina tyrinėjimais apie jo užmušimą.

Dienoje prieš savo mirtį Stolypinas pareikalavo nuo gen. Kurlovo, slapt. Kijevo policijos pirmininko, atskaitos, kur jis dėjo $450,000, kuriuos jis gavo tos policijos reikalams; ir Kurlovas negalėjo parodyti jokios atskaitos.

Užmušimo vakare nebuvo leista Stolypino tarnui eiti į teatrą, nors penkios sėdynės užpakalyje Stolypino buvo tuščios, sakoma, dėlto, kad užmušėjas galėtų geriau matyti ir išskirti savo auką.

Po pašovimui Stolypino, Spiridovičius, pirmas po Kurlovui šlaptos policijos valdyboje, padarė didžiausias pastangas, kad užmušus Bogrovą. Jis yra kaltinamas tame, kad jis norėjo pasiliuosuoti nuo Bogrovo, kaipo labai sau pavojingo bendradarbio, kuris kartais galėjęs butų pasakyti apie slaptosios policijos suokalbį ant Stolypino ir išduoti jos viršininkus. Gal valdžia dėlto ir pasiskubino pakarti Bogrovą, kad neišeitų perdidelis skandalas.

KORESPONDENCIJOS.

CAMBRIDGE, Mass. LSS. 61 kuopa, orui atvėsus, pradėjo visomis pajiegomis darbuotis tarp vietinių lietuvių. Nutarta prakalbos ir diskusijos laikyti kas mėnuo, o taipgi knygų parsitraukti iš «Kovos» administracijos ir pardavinėt prakalbose ir kituose susirinkimuose, platint socijalistišką literaturą. Nors tuli draugai, nelabai seniai pasitraukdami, linkėjo musų kuopai laimingos kelionės pas „Abraomą", bet da dvigubai padidėjo.

Spalio 7 dieną surengė labai linksmą vakarą, sulošė trijų veiksmų dramą «Žmonės», parašytą Br. Vargšo. Aktoriai savo roles visi atliko gerai. Daug kartų esu matęs lietuvius lošiant ir tik pirmą kartą temačiau taip gyvai lošiant. Niekad nebučiau tikėjęs, kad musų lietuviai galėtų taip artistiškai išsilavinti lošti. Garbė jums, musų vyrukai ir mergaitės!

Publikos susirinko pilna svetainė, kas rodo, kad ir Cambridge lietuviai simpatizuoja socijalistams.

Po teatrui buvo šokiai ir lakiojanti krasa. Dovanas laimėjo: M. Giedraičiutė gyvų gėlų buketą ir A. Levickas knygą, Suv. Valst. istoriją. Kuopai atliko keliatas dolerių pelno.

Našlės Vaikas.

ATHOL, Mass. Kas sako, kad kunigai naikina socijalizmą arba kenkia jam, aš su tuomi nesutinku. Pas mus, kol neatvažiavo lietuviškas kunigas, tai jau ir socijalistai buvo apmirę ir mažai jų tebuvo, o kaip pradėjo lankytis kun. J.J. Jakaitis ir skelbti visokias nesuomones ant socijalistų, tai ir aklas fanatikas mato, kad socijalistai nėra tokie nedori, kaip norėtų juos perstatyti kunigai.

24 rugsėjo per pamokslą barė žmones už paleistuvavimą; sako, tiktai socijalistai paleistuvauja ir paleistuvystės neskaito už grieką. Žmonės išgirdę pradėjo šnekėti, jog, kada Sodomą ir Gomorrą dievas sudegino, tada nei vieno socijalisto nebuvo, o čionai kasmet tampa gerų katalikų nuskriausta po 2–3 merginas, o treji metai atgal, kuomet Atholyje socialistų da visai nebuvo, tai septynios liko nuskriaustos.

Darbai eina silpnai, L. S. Staratt Tools Co, labai mažai

tedirba, Millter River Mufg Co. sustojo ant 2 savaičių, o jeigu po 3 savaičių negaus užsakymų, tai ketina sustoti ant 2 mėnesių. Athol Foundry dirba po 5 dienas, bet ketina visai sustoti. Lee Shoeshop pradėjo dirbti po 9 valandas.

1 spalio LSS. 114 kuopa turėjo savo mėnesinį susirinkimą, pristojo 2 nauji draugai.

J. Kavlaičius.

BELETRISTIKA.

Ernest Poole.

Aristotelio ir Izaoko sapnas.

Vertė J. Staslulevičius.
(Su daleidimu Outlook'o)

Izaokas prispaudė Yettą prie savęs Ji pažiurėjo į jį ir nusišypsojo. Vienok jos veidas išrodė nusigandęs. Izaokas ir dabar da ką tokio pats sau zvimbė.

Jackus, negavęs tikro pasveikinimo už jo „darbštumą" ir laimę, išrodė apsivylęs. „Tad męs esame laimingi", jis didžiavosi.

„Laimingi!" atkartojo senas Izaokas. Jis pažvelgė į didelius, tamsius kambarius, kur užė mašinos, paskui į lenktynių stalą. „Mašina, kuri judinasi pati", pagalios jis pasakė: „Ar tamista negalėtum man parodyti, kaip tai gali ji pati suktis?" Jie prisiartino prie stalo.

„Skaito knypkiams skyles, prosija, ištiesia ir viską atlieka", paaiškino Jackus. „Reikalinga apie penkiasdešimts žmonių, kad pasiuti visą žiponą. Kiekvienas atlieka savo dalį; senasis rankų darbas sumindžiojamas į skutus; tėmyk tik, kaip darbas eina!" Ant stalo žiponai tik ringavosi, viena eilė kaireja puse stalo, antra dešineja. Kiekvienas darbininkas tik griebia ir leidžia į savo mašiną. Čirrr! Ir tada toliau. Kiekvienas žmogus be pertraukos tai vartė, tai griebė, tai suko kitu šonu ir taip vertė skubintis savo sądraugą.

Senio Izaoko skruostai pradėjo krutėti. „Tukstančiai kasdien", jis tarė: „Bet žmonės — jų veidai seni ir nuilsę, nors jie yra dar tik vaikai. Kodėl senesni žmonės nedirba?"

„Greitumas! Greitumas!", atkirto Jackus. „Vaikai dirba dar greičiau. Seni vyrai netikę!" Jis paėmė Izaokui už rankos ir stačiai pažiurėjo į jį. Jo akįs buvo malonios, nes Jackus turėjo gerą širdį. „Seni vyrai, tokie kaip tamista, gali dirbti tik ten", jis pasakė, rodydamas pirštu į tamsų kampą, kur devyni seniai, po tris vienoj vietoj, karštais, sunkiais prosais prosijo žiponus.

Bet Izaokas dar vis su vilčia tėmijo į stalą. „Štai... ten vienas senas žmogus", jis tarė.

Jackus parodė pirštu į stalo koją — paskutinę kairiamjame šone. „Taip, prie lengvesnio darbo", jis paaiškino. „Tik vieną kišeninę siulę nusiuva, bet ir ten jis veik visai netikęs, jį reiks tuojaus atstatyti; jis pertankiai sustodinėja, tinginiauja. Tėmyk jį, jis ir dabar sustojo!" Jackus skubinai nubėgo prie senio

Senukas visai netėmijo į Jackų, bet jo akįs visuomet buvo atkreiptos į Izaoką Paskui jis užvertė augštyn savo prakaitu vilgintus, ant kaktos nusidriekusius plaukus; jo išblyškęs veidas paraudonavo ir akįs sužibėjo. Akimirkoj Izaokas suklikė ir puolė į fabrikos vidų, kuomet senas darbininkas puolė taip-pat link jo. Jie suspaudė vienas kitą, šnekėdamiesi taip patyka, kad niekas negalėjo girdėti, vienok darbininkai visi paliovė dirbę ir su atida klausėsi. Ir tik kartą jie išgirdo Izaoko verksmą, „Abramai, Abramai", pakol Izaoko balsas nenutruko. Tada Jackus prigelbėjo dviem seniam sueiti į kampą, kur pro atdarą langą įeidinėjo truputis šviežio oro, ir paskui, palikęs juos, sugrįžo prie darbininkų, kurie tuom tarpu buvo paliovę dirbti. Tatai patėmijęs jis sušuko: „Na? Na? Kodėl ne?"

Abramas net pravirko, kuomet jis pamatė Yettą, nes jo paties duktė kiek tai laiko atgal numirė džiova. Jie šnekėjosi valandėlę; Izaokas ir Yetta nuo Abramo išmoko viską — viską apie bjaurųjį bokštą: žmonės devyni iš dešimts — žmonės, kurie negodųs ir nesukti kaip Jackus — visi mašinos vergai.

Už kiek tai laiko Abramas drebėdamas sugrįžo prie darbo, o Izaokas atėjo prie stalo pas Jackų.

Senio veidas buvo persimainęs. Jam atrodė kas tokio žiauraus; jo blakstienai buvo nusvirę, akįs aptemę.

„Mašina neišliuosavo žmones!" Jo balsas buvo kurtus, bet toks graudus, kad dauguma vyrų net nusistebėjo ir, paliovę dirbti, sužiuro. „Dauguma žmonių dabar blogesniame padėjime, nei kad pirmiau", jis pradėjo.

„Tai ką?" sušuko Jackus, „kuom aš galiu gelbėt? Aš buvau apsukrus, aš dirbau, aš taupojau, aš nupirkau mašinas. Mašinos dirba man, ne visiems. Mašinos priklauso man."

„O žmonės priklauso mašinoms!" Senis Izaokas kurčiu balsu sudejavo.

„Tai ką", atsakė Jackus, „kuom aš galiu gelbėti? Aš pats priklausau mašinai — didelei firmai. Aš darau konkurenciją su kitais kontraktoriais; aš turiu numažinti prekes arba negauti darbo; labai daug žmonių, tokių kaip aš, įėjo į pramonę; męs smaugiam viens kitą iki paskučiausiam galui".

Bet senis Izaokas jau nieko nenorėjo klausyti. „Žmonės priklauso mašinoms!" Jis pradėjo rėkti ir mosuoti savo sudžiuvusiomis rankomis. „Tai yra neteisinga! Neteisinga! Šaudyklė pati judinasi! Jau laikas atėjo! Visi žmonės tur but — laisvi — laisvi! Ir jų vaikai — laisvi — Yetta" — jis parpuolė umai. „Yetta!" Jo įsikarščiavęs veidas darėsi kaskart ramesnis.

Ir dviem valandom praslinkus, kuomet Izaokas visiškai buvo atšalęs, senis Abramas nusivedė Yettą pas save. Ji nieko nesakė. Jos akįs buvo sausos. Tik dabar ji lengvai sudrebėjo.

Galas.

SĄJUNGOS REIKALAI.

Link susivienijimo su Socialist Party.

VI-tas LSS. susivažiavimas yra pataręs susivienyt su anglų Socialist Party. Rodos, svarbus tai dalykas, bet kritikai tyli; kada jau darbas buna atliktas, gerai ar ne, tai tik tuomet kritikai sukįla. Męs turime pratintis, kol yra laikas, tol svarstyti, o po laikui neversti kalnų ant vieni kitų.

Bet prie dalyko. Susivienijus su Soc P., ką męs gero turėsime? Turėsim vertėją S. P. biure, mokėdami po 5c. mėnesinės nuo nario į S. P. iždą — tai ir viskas. Kįla klausimas: kur tas vertėjas tuos savo vertimus dės? Juk musų „Kova" yra permaža viską sutalpinti savyje. Gal kas sakys, tik svarbiausius S. P. veikimo ruožus talpins. Tai ką veiks tas vertėjas? Mano nuomonė yra tokia: Nesivienyt su Soc. Party, o vietoj to duot prie „Kovos" antrą redaktorių. Kad męs, 2000 narių, per metus sumokėsim į S. P. iždą $ 200, o gausim tik $720, tai likusius $470 S. P. sunaudos savo agitacijai. Kiba pas lietuvius socijalistus, pilnoj to žodžio prasmėj, socijalizmas judėtų visuose kampuose. Bet, ant nelaimės, taip nėra, nes iš kelių šimtų tukstančių lietuvių Amerikoj socijalistų tepriskaitome vos 2000 Sąjungos narių.

Randasi reikalingumas geros literaturos, reikalingumas moksliškų knygų. Prie progos paklausiu: ar turim išleidę nors vieną tomą knygos, aiškinantį socijalizmo teoriją? O butinai reikalinga turėt! Neužtenka vien brošiurėlių. Be mokslo, kur męs nebusim, prie anglų ar vokiečių — vis tas pats,ką męs ir tarp savęs pešimės. Pilnai susivienyt visiškai negalima. Nėsa kas norės prigulėti prie vienos organizacijos, o mokėt dvigubą duoklę. O prieg tam ir anglų kalbą menkai kas tevartoja.

Todėl aš nuo savęs tariu nesivienyt su S. P., o to vieton duot prie „Kovos" antrą redaktorių. Su tuom pasitaisytų ir musų organas „Kova", kada redaktoriai, turėdami daugiaus liuoso laiko, galėtų rašydami daugiau pagalvoti. Ir męs, praleidę 3-4 metus, sutaupinę po $400 kas metai, galėsim išleisti gerą moksliską knygą, iš kurios kiekvienas galėsim pasisemt sau dvasiško peno, kurio mums taip truksta. O sukišę į S. P. iždą tuos pinigus, męs vis pasiliksim dvasiški elgetos!

P. Kaušius.

«Raudonieji» ir «baltieji».

Po tokiu antgalviu tilpo N38 «Vien. Liet.» L M. Točionio korespondenciją. Korespondentas bando aprašyti IV-to rajono XVIII-tos konferencijos veikimą. Savo aprašyme mažiausios teisybės neprisilaiko. Visa korespondencija — tai melas, klaidinimas skaitytojų ir kurstymas visuomenės prieš socijalistus.

Točionis sako, buk konferencija buvusi priešinga «Birutei» ir norėjusi išmesti iš Sąjungos dalyvavusius Vanagaičio prakalbose. Kuom Točionis galėtų prirodyti, kad konferencija buvusi priešinga «Birutei»? Kadangi netik ką jokio tarimo kas link «Birutės» nėra, bet visai nebuvo nei kalbėta apie ją.

Minėtas korespondentas sako, buk dalyvavusius Vanagaičio prakalbose imta konferencijoj kolioti. Tai jau antras melas. Nes konferencijoj jokių panašių kolionių nebuvo, tik buvo pakelta klausimas: ar gali sąjungietis rengti prakalbas vadovams sriovių, priešingų socijalizmui, ir slapstytis nuo draugų su savo darbu? Dėl aiškumo buvo privesta, jog sąjungietis P. Norkus rengė Vanagaičiui prakalbas.

Tad konferencija ir kritikavo tokį darbą ir išnešė sekantį tarimą: 1) Socijalistas ypatiškai gali draugauti su kuom nori; 2) socijalistas, įeidamas į kitas draugystes, visuomet turi pasilikti socijalistu; 3) socijalistas negali rengti priešingų sriovių kalbėtojams prakalbas be kuopos žinios, tik gali jas rengti susitarus su kuopos nariais.

Pastarąjį tarimą konferencija padarė todėl, kad tokiose prakalbose, kaip kad, pav., Norkaus surengtos Vanagaičiui, nežinomas kalbėtojas gali skelbti nonsensus, klaidinti žmones, įkalbinėt, jog nereikalinga rupintis politika, skelbt neapykantą prieš svetimtaučius, ką Vanagaitis ir darė, o patėmyt kalbėtojo klaidas neleistina. Juk ir pats Točionis, budamas prakalbų pirmininku, nedavė žmonėms balso, kurie reikalavo prie Vanagaičio prakalbos.

Toliaus T. šukauja, klin «raudonieji» uždraudžia draugauti su tautiečiais, nejaučia, kad ant dviejų kojų vaikščioja, priešinasi gamtai ir tt. Kame Točionis čia randa tą uždraudimą, kame tas nutarimas? Konferencija aiškiai pasakė, kad ypatiškai gali draugauti su kuom nori (kad ir su Puriškevičium).

Točionis bando cituoti savo žodžius, pasakytus konfer., ir visai ne tą pasako. Nes jis konferencijoj liepė padėkavoti Norkui už prakalbos surengimą, o Vanagaičiui už prakalbą ir siulijo socijalistams kovot prieš klerikalizmą, o ne prieš patrijotizmą. Tad ir atsakyta, kad konferencija, kaipo LSS. organizacijos rajono susivažiavimas, neprivalo dėkvoti nei vienam, nei kitam. Tas pats Točionis prasitarė esąs socijalistas ir da geresnis už kitus, tik negalįs sutikti su socijalistų nuomonėmis konferencijoj.

Kuomet drg. Šukys patėmijo, jog but geriau, kad prie prakalbų butų keliama diskusijos, tada T. sušuko: «Daugiau Šalčio prakalboms vietos Patersone nebus!» Matyt, jis bijo, kad Šaltis nesusocijalizuotų Patersoną.

Kritikuojamos korespondencijos autorius sako: «P. Norkus įnešė, kad konferencijos vardu pasiųsti pasveikinimą laikraštininkų susivažiavimui, kaipo etikos platintojams». Norkus negalėjo įnešti, nes nebuvo delegatu ir įnešimo visai nebuvo, tik, kam ten iš užkampio atsilieps, ar nereikalinga pasiųsti linkėjimus, J. Šukys užklausė, ką linkėt; sako, męs nežinome da, kas ten bus veikiama. Tada Norkus sušuko, «etika, etika, platinama!» Na, ir nusijuokė kai-kurie delegatai iš tos «etikos». Ir kaip gi nesijuokt? Visi atmenę, kad laikraštininkų pirmame susivažiavime buvo nutarta saugot korespondentus, kad jie tarp savęs nepolemizuotų, o tuoj po susivažiavimui patįs redaktoriai pradėjo ėsties; nutarta

buvo netalpinti nešvarių apgarsinimų, o po susivažiavimui imta talpinti da nešvaresni; nutarta nesikišti į organizacijų reikalus, turinčių savo organus, todėl, kad tuli redaktoriai ir leidėjai jautėsi «griešni» link tulos organizacijos, ir tt.

Točionis apverkia, kam tokios konferencijos reikalingos, esą, ar negeriau pasikalbėti apie tautiškai-kulturiškus jausmus? Veltui verksmas. Męs vely džiovinsim protą ant klausimų protingų ir naudingų darbininkų kliasai ir musų organizacijai, kuri gina tą kliasą, negu ant «patrijotiškų».

Prie užbaigos da Točionis stačiai pameluoja, sakydamas, buk Šukys parašęs rezoliuciją, kaip ginties nuo tautiečių. Nebuvo jokio tarimo linkui tokių rezoliucijų ir niekas jų nerašė. Aš nenorėčiau tikėt tam, «kad tautiška meilė lavina darbininko protą», kaip Točionis sako. Užtenka pažiurėt į patį Točionį — jis jau nuo keliato metų nešiojasi tautišką meilę, bet, kaip matyt, jo protas vis neikiek nėra išlavintas.

Gaila čion Točionio vardą minėti, nes šitas žmogelis, kaip yra žinoma, nevisada įstengia visas raides parašyti, berašydamas savo vardą, o šį kartą jam prisieina atsakyt už tokią ilgą melų litaniją. Tie «Raudonieji» ir «baltieji» išėjo iš-po gerai pažįstamos man ir daugeliui plunksnos, o musiškis Točionis tiktai, kaipo įrankis ano didelio melagiaus, prikabino savo vardą.

«Vien. Liet.» redakcija labai lengvai butų galėjusi patirti teisingumą korespondencijos, jei ji butų to norėjusi, bet jai teisybė nerupi. Tad aš patarsiu «Vien. Liet.» įvesti melų ir intrigų skyrių, o bendradarbių jau tam turi; dabartinis jos redaktorius a la Širvydas irgi yra labai atsakantis tokiam skyriui. J.K. Gilius.

Drg. P. Norkus, matomai, nežinojo, kad Vanagaitis — socijalistų ėdikas ir todėl rengė jam prakalbas, ypač, kad Vanagaitis gyrėsi esąs socijalistu. Bet keliatas Vanagaičio prakalbų prieš pat išvažiavimą iš Amerikos neblogai parodė, kokis jis socijalistas. Red.

Pranešimas.

Chicago, Ill. LSS. 81-ma kuopa savo mėnesiniame susirinkime 7 spalio nutarė (23 balsais prieš 9) suspenduoti org. drg. J. Mickevičių pusei metų, palikdama jį savo kuopos nariu, tiktai be sprendžiamojo balso. Priežastis ta: kuopa pasijuto įžeista minėto draugo straipsniu, kuris buvo tilpęs «Lietuvoj» po antgalviu «Musų fanatikai».

Org. J. Degutis.
Sek. J. Naudžius.

Protestas.

Rockford, Ill., 17 rugsėjo susirinkimas Socialist Party lietuvių skyriaus atkreipė atidą į dantisto Zimonto laišką, pasiųstą antramjam laikraštininkų susivažiavimui, Scranton, Pa., kuriame laiške jis įvardina «Kovą» juodašimtišku laikraščiu, o

Kadangi «Kova» gina darbininkų reikalus, o męs esame darbininkai, tai jaučiamės įžeisti, iš priežasties to apšmeižimo, kuriuo minėtas Zimontas norėjo pažeminti darbininkų laikraštį «Kovą»,

Ir grąžinam Zimontui juodašimčio vardą, nes jam ir panašiems svarbiausia rupi nuslopinti darbininkišką judėjimą.

Šita rezoliucija vienbalsiai priimta minėtame susirinkime.

Sek. P. G. Aleksynas.
Org. J. W. Raškevičius.

A. A. Juozas Januševičius.

Rugsėjo 14 dieną š. m., pasimirė drg. Juozas Januševičius. Sirgo apie 4 mėnesius, turėjo dvi operacijas ant vidurių, ir po tų didelių kančių užbaigė vargus šio pasaulio, budamas 43 metų amžiaus. Paliko savo moterį su trejatu mažų našlaičių.

Velionis buvo veiklus, rimtas ir energiškas musų Sąjungos draugas, prie kurios prigulėjo nuo pat jos susiorganizavimo 1905 m. iki savo mirčiai. Taipgi prigulėjo prie TMD., SLA. ir draugystės D.L.K. Gedimino, Meriden, Conn. Rašinėdavo korespondencijas į visus progresiviškus laikraščius, po įvairiais slapyvadžiais. Rėmė visą tą, kas buvo labui žmonijos.

Daug ilgų vakarų teko su velioniu prašnekėti apie vargingą darbininkų likimą, nesykį susigraudindavo bešnekant apie tai — taip karštai jis troško pakelti darbininkų luomą, taip jis geidė išliuosavimo iš po alginės vergijos.

Lai buda jam lengva ilsėtis žemėje! Bet jo idėja, jo lukesčiai ir dusavimai dėl varguolių darbininkų laimės liko su mumis...

Velionio draugas K. Liutkus.

Sušelpkite nelaimingą draugą.

Draugai sąjungiečiai! Nepasigailėkite nors po našlės grašį paaukauti drg. Petrui J. Morkevičiui, nariui LSS. 89 kuopos, Gardner, Mass., kuris yra didžiai kritiškam padėjime — serga džiova ir, iš priežasties ilgo sirgimo, ekonomiškai nupuolė iki to, kad nei duonos kąsnio, nei pastogės neteko. Neliko jam progos nei gyventi, nei džiovos gydytis.

Suteikti pagelbą nelaimingam žmogui — prakilnus darbas, o ypač draugui, kuris yra šį-tą veikęs sykiu su mumis žmonijos labui.

89 kuopa neišgali be kitų draugų pagelbos viena atsakančiai sušelpti nelaimingą draugą, todėl atsišaukia į visus sąjungiečius prie to prisidėti.

Pinigus siųskite 89 kuopos iždininkui šiuo adresu:
V. Ivonaitis, 5 Baker St., Gardner, Mass.
Aukos bus pakvituojamos «Kovoje».
LSS. 89 kp. Komitetas: J. Ivonaitis, org., D. Klinga, sek., V. Ivonaitis, iżd.

Aukos Sibiran ištremtamjam.

Pas mane buvo likę (žiur. „K." N38) $9.30.
Waterbury, Conn. 34 kuopa: M. J. Dambrauskas, Z.

Adomavičius, P. Motiečius- po 50c; J. A. Žukauskas, K. Jakimavičius, G. Mažiulaitis, A. Talandzevičius, V. Žilinskas, A. Zaliauckas, J. Burkauskas, G. Peleckas, S. Jokša, Ch. Žemaitis, J. S Pruselaitis, J. Virbickas, J. Kairukštis, V. Krasnickas- po 25c. Viso $5.00.

Kensington, Ill. 137 kuopa: K. Sitavičius $1.00, V. Pozerauskas 75c., V. Biskupaitis, V. Sileikis, J. Vilimaitis, P. Dirda- po 50c, E Algminavičiutė, R. Zaidel, A. Klikunas, M. Pilienis, R. Dombrovolskis, K. Spralčius, K. Benikas, A. Gaižauskas, S. Pučkonis, K. Valys- po 25c., P. Skuturna 20c. Viso-- $6 45

Pittsburg, Pa. 6 kuopa: iš savo iždo $5.00, P. Maisiejus ir K. Kreždė- po 25c. Viso-- $5.50.

Chicago, Ill. 22 kuopa: A. Ripkevičia, J. Butmenas, M. Andrius, S. Marcinkus, A. Legavičia, J. Jankauskas- po 25c.; J. Gailiunas 10c., J. Jomantas 5c. (pers. lėš. 7c), gauta $1.33. (Bet pagal aukautojus, turėjau gauti $1 58 — V. Paukštys).

Chicago, Ill. vardu 81 kuopos surinkta per drg. Daniliavičių: J. Posey ir A. Sidevičia- po $1.00, J. Degutis, K. Valiulis, J. Volasinas ir J. Repšis- po 50c.; J. Sudelis, J Dubinskas, Brozis, H Seider, P. Mikulskis, A. Juška, K. Jasuskas, A. Karalius, P. Viščiulis- po 25c; J. Karnickas 20c., P. Mitasevičius, P. Rimeikis, V. Česnas- po 10c.

Per drg. J. Tumusą: P.M. K $1 00, G. Palenčius, D. Barkauskas, V. Slenkis, J. Tumusa- po 2 c; J. Tunrenas 20c., J. Stankevičius 10c. (kras. lėš. 5c) Gauta— $9.00.

McKees Rocks, Pa. 50 kuopa: J. Parčevskis, P. Samulionis- po $1,00; J Jonukaitis 50c., J. Mačiulis ir V. Užubalis- po 25c. Viso-- $3.00.

Viso labo gauta— $39.58.

Kadangi gavau iš Sibiro nuo draugo pranešimą, kad kuogreičiausia butų aprupintas jis parubežyj, tai išpirkau laivakortę ir išsiunčiau paprusėn ant vardo N., nurodytu paties draugo antrašu.

Laivakortė ir krasos lėšavo-- $48.30.
Suaukauta-- $39.58.
Truksta-- $8.72.

Visiems aukavusiems ištariu širdingą ačiu.

V. Paukštys, 28 Broadway, So. Boston, Nass.

LSS. VII rajono, 6 konferencija atsebus 19 ir 20 lapkričio, prasidės 9 val. ryte. Dainininkų svetainėj, 110 W. Market St. Scranton, Pa. Malonėkite prisirengti kuopos iš anksto, prie konferencijos. Komitetas.

LSS. III-čio rojono teatras ir balius.

Bus 21 d. spalio, svetainėje Turner Hall, ant Jane St., tarp 17-tos ir 18-tos gatvių, S.S. Pittsburg, Pa. Bus pirmu sykiu čia vaidinta drama, «Pirmi Žingsniai». Teatras prasidės 6:30 val. vakare, o bulius nuo 8 vakare. Įžanga: porai arba vyrui 50 c., pavienėms moterims 25 c., vaikams 15 c. Komisija.

Chicagos Dramat. Ratelio susirinkimas atsibus Nedėlioj 22 spalio, 10 val. dieną. «Aušros svetainėj, 3149 So. Halsted Str. Visi Dram. Rat. nariai ir norintieji prisidėti prie jo, malonėkite atsilankyti.

Turint kokį reikalą su Dram. Rateliu, kreipkitės sekančiu adresu: — J. Naudžius, 1967 Canalport Ave., Chicago, Ill.

LSS. 80 kuopos mėnesiniai susirinkimai bus laikomi 18 dieną kiekvieno mėnesio, 103 N. Wyoming Str., Hazleton, Pa., pradžia 7:30 vakare. Lavinimosi susirinkimai bus laikomi tada, kada mėnesinis susirinkimas paskirs. Nepamirškite draugai!

Komitetas.

LAIMINGOS DIENOS.

Tik tas yra geriausias daktaras

kuris pagelbi ligoje.

Žmonėms ką pirmiau gyvenimas buvo pilnas kartumo ir kankinę, dėlei ligos varginimo, kaipo aršiausio neprietelinus žmogaus; vienok kaip Philadelphijos MEDIKAL KLINIKOS, daktaras padavė tikrą prietelišką ranką ir gerų liekarstų pagelbą, tad tuojaus apturėjo savo gerą sveikatą ir vėl pastojo išgydytiems LAIMINGOS DIENOS.

KAD PHILA. MED. KLINIKA, išgydo greit, gerai, teisingai, ligos neatsinaujina ir daugiaus išgydo kaip kiti daktarai; tad nepasigyrimai kaip kiti patys save augština, o negali darodyti, kad ką nors išgydę; bet PHILA. M. KLINIKĄ žmonės giria. Iš daugybės padėkavonių pačių išgydyti. **Ką rašo:**

Širdingai dėkavoju ir tegul Jums Dievas atnagradija, kad Jus kiekvieną serganti taip išgydytumet kaip mane.
Mano liga, kuri pirmiaus kankino, tad jau visi skaudėjimai prapuolė; ar tai lytus ar pagada dabar visada jaučiuosi sveikas ir nieko neskauda. Gerai valgau, taip, kad kiti pavydi man, tokios geros sveikatos. Vardas Philadelphijos Med. Kliniko tegul pagarsėja po visą Ameriką.
Su guodone
W. Zbronskis, 140 Bydler St. Muskegon, Mich.

Asz Julijonas Adomaitis, duodu žinoti, kad esu sveikas ir padėkavoju už geras liekarstas ir, kad taip greit mane išgydėte. Dabar ištariu širdingą ačiu ir nereikalauju daugiau gydytis.
Mr. Julius Adams,
1237 Buttonwood Str., Philadelphia, Pa.

GUODOTINI TAMISTOS: Parašau aš dėkavodamas PHILA. M. KLINIKAI už sugrąžinimą man sveikatos. Kaip tik pabaigiau gert liekarstas ir išgijau. Dabar jaučiuosi sveikas ant visko. Dėkavoju už rodą į geras liekarstas, kad taip greit mane išgydė. Todėl atviral dėkavoju, kad serganti žinotu kur reik kreiptis, kad apturėt gerą sveikatą. Toki daktarai visada yra verti pagyrimo ir guodonės. Su tikra guodone,
Barnasius Grudinskas, Port Henry, N. Y.

THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC, paties gubernatorians legalizuota. Kaip daugelį, teip ir tave gali išgydyt nuo: skaudėjimo sanariuos, gėlimą kauluose, pečiuose, šonuose, kojose, rankose ir kitur. Nusilpnėjimą, sėklos nubėgimą nuo saužagystės, nervų ir kraujo ligas, inkstų, kepenų, ir vidurių ligas; kosulio, širdies, galvos skaudėjimo, blogus sapnus ir visokias užsikrečiamas piktas ligas, teip ir moterių visokias ligas ir kurios tik užpuola ant žmogaus nelaimės ir varginimo. Pribuk asabiškai, jei toli gyveni, aprašyk ligą lietuviškai, apturėsi tai tikrą prietelišką rodą, nes šitas geras KLINIKAS, labai pasekmingai išgydo šviežias ir seniau užpuolusias ligas.

Visada rašyk ar ateik, ne kitur bet ant šito tikro Kliniko adreso:

The Philadelphia Medical Clinic
1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.

Valandos: nuo 10 iki 4 po piet.
Nedėlioj nuo 10 iki 3 po pietų.
Utarninke ir Pėtnyčioj nuo 6 iki 8 vakare

GALAS PIKTLIGEI!

Ikšiol, kurie turėdavo piktligę (sifilį), tai per metų-metus terliodavosi visokiais vaistais be naudos, ir vietoje išgijimo, tik dar labiau nelaimingąjį ta baisioji liga apiponavodavo.

Dabar neseniai, likosi išrastos liekarstos „606" per Prof. Dr. EHRLICH, Vokietijoj. Geriausi pasaulės daktarai, kurie išbandė tas liekarstas, užtikrina, kad jos taip geros, jog iš 100 tik vienam galėtų nepagelbėti. Jos išgydo labai greit, ir jau nebeatsinaujina ta baisioji liga.

Tas liekarstas tik iš Vokietijos galima parsigabenti. Jas nereik gerti, bet tik susipažinęs specijalistas daktaras, gali įleisti po oda tiesiog į kraują.

Kurie nelaimingųjų yra patekęs į tos baisios ligos nasrus, tegul kreipiasi į PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC, po numeriu 1117 Walnut st, Philadelphia, Pa., kame specijalistai daktarai sutelks pagelbą įleidžiant į kraują „606" liekarstas.

«KOVOS» Agentai.

J.BUKANTIS,
77a Endicot st., Boston, Mass.

J.STASIULEVIČIUS,
103 N. Wyoming st., Hazleton, Pa.

A.KUBILIUS,
3423 T st. So. Omaha, Neb.

M.ŠLIAKYS,
Box 581, Forest City, Pa.

A.ŽILINSKAS,
Box 923, Wallingford, Conn.

J.P.ČEPULIS,
1070 Wyoming av., Pittston, Pa.

J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.

MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.

.PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa

A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.

SIMON KARALIUS
342 Lenox St., Norwood, Mass.

P. A. JETULEVIČIUS.
Mass. Gen. Hospital
O.P.D. Boston, Mass

F. STASIUKELIS.
Box 1588, Fitchburg, Mass.

J.A. TILINDIS.
1115 Exchange av. E.St. Louis, Ill.

A.KALASKY
Box 1306, Renton, Wash.

A. KAZEKEVIČIUS.
PO. BOX 60, Edwords Ind.

M.K. ŽVINGILAS.
R.F.D. Simsbur Conn

P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore,

:: Mokykis būt barberiu ::

Galima išmokti per 4 ar 6 nedėlias. Kaštuoja tik $30. Mes duodame nočynas. Tas amatas geras visam sviete Būsi savo bosu. Apie daugiau rašyk arba ateik .·. .·. .·.

Nosokofs' Barber School
1405 Penn Ave.,
Pittsburg, Pa. Dept. K

PARDUODU LAIVAKORTES

ir siunčiu pinigus. Atlieku visokius spaudos darbus. Užrašau lietuviškus laikraščius. Turiu agenturą apsaugos nuo ugnies. Priimu pinigus taupinimui. .·. .·. .·. .·. .·. .·.

P.M.KAITIS

narys 81 kp. LSS. ir 15-os wardos Soc. Partijos
1607 N. Ashland ave., Chicago, Ill.

Knygėlė ūkėsystės popieroms

Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžiama nuošimtis. Atsišaukite į «Kovos» Administreiją.

Rusiškai-Amerikoniška
LINIJA

Vienatine be persedimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8½ d. į Rotterdamą	11½ d. į Liepoją
III Klesa $.9 00	III kl. $30.00
II Klesa 45,00	II klesa 47.00
I Klesa 52.00	I klesa 62.00

Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

Naujiena! Draugai, aš parduodu lietuviškas Biblijas, visas šventas raštas. Prekė tiktai $2.50 su prisiuntimu. Rašyk šiandien šiuo adrisu: :: :: ::
Mr. V. Patalavičius,
1510 Winter st. Philadelphia, Pa.
Agentas Lietuviškų Biblijų Draugystės.

Keistone Phone Main 14—28.
Bell PhoneLombard 2506 A.
Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

50,000 KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyru. Knyga ta prastais, suprastais žodziais pasaka kaip gal atgauti vyriškuma, isigyditi nuo uznuodijima krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyru lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodel jus kentat ir kaip galet galutinaj isigyditi. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specijalisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekokiu piningu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponn, katru siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago:
Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prižadiejma, aš noriečjau jog Tamista prisiustumei man vysai dykai véna jusu knyga del vyru.

Vardas.....

Adresas..... Steitas.....

"Feeling Better Already Thank You!"

Mielai aš paklausiau jūsų patarimo ir ištitryniau su

Dr. Richter'io Pain-Expelleriu.

Dingo skaudėjimas kakle ir diegimas šone, jaučiuos visiškai gerai. Privalo būti kiekvienos šeimynos šepojė. Sergėkis nuo pamėgdžiotų. 25c. ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York.
Richter io Congo Pillės yra geros nuo viduriu sukietėjimo 25c ir 50c.

„Revoliucijos Atbalsiai"

Naujai išėjo iš spaudos puiki ir naudinga knygelė, papuošta paveikslais. Knygelė originališkai parašyta — **Seno Vinco**, iš revoliucijos laikų Lietuvoj. Turi 47 puslapius, **kaina 15 c.** 10 Egzempliorių už $1.00. Daugiau imant dar pigiau.

Pinigus siųskite „Money Order", ar krasos ženkleliais. Adresu:

V. Jakštys.
1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

ŽEMAITES RAŠTU ANTRA LAIDA

Dar neatiduota spaudon, bet jau galutinai rengiama. Buvo priežastis dėlei kurių užsitęsė, svarbiausia — permažai prenumeratos surinkta. Dabar daugumas draugų pažadėjo užsirašyti, o šie draugai ir parinkti.

Drg K Vilaniškis, S. V. Bakanauskas, M. K. Virbalas, L. Grikštas, T. S. Rubikas, P. J Babilas, J. Šukys, M. Gruzinskiūtė, A. Matjosaitis, I B. Bronušas, M. M. Račiūtė, V I Kairys, F. Kušleika, J. Juodžiukynas, A. Velykiūtė, P. A. Jatulevičius, J. Juškevičius K Juozapavičia, L. Tomkus, V. K. Račkauskas ir J. Ilgaudas. .·. .·. .·. .·.

Labai dėkingas busiu, kad draugai pasidarbuos Žemaitės Raštų prenumeratos rinkime ir dėkingas tiems kurie užsirašys. Prenumerata $1,00.

A. Zymontas, 1815 E. Moyamensing Ave., :: :: Philadelphia, Pa.

Atyda VI Mass. rajono draugams.

Siomis dienomis išsiuntinėjau blankas referendumo, X konferencijos atsibuvusios Lynne, Mass. 18 berželio 1911 m. Kurios kuopos negavo blankų, kreikpitės pas raštininką. Draugai permainydami gyvenimo vietas, stengkitės permainyti ir anrašus, nes tas daro mums sugaištį.

P. Ketvirtis, 340 W. 3-rd St. So. Boston, Mass.

Pajieškau Andriaus Daliko. Vilniaus gub., Trakių pav., Darsuniškių parapijos, Lekionių dvimo. Pirmiau gyveno Chicagoj. Turiu labai svarbų reikalą. Malonėkite pranešti kas apie jį žino, už ką gausite atlyginimą arba jis pats teiksis atsišaukti šiuo adresu:

M. Malinauskas, Box 402 Fayette City, Pa. (43)